

Pla de ciutadania i de les migracions: horitzó 2016

Pla de ciutadania i de les migracions: horitzó 2016

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social i Família
Direcció General per a la Immigració

© Generalitat de Catalunya, 2014

Direcció General per a la Immigració
Departament de Benestar Social i Família
Calàbria, 147
08015 Barcelona
<http://gencat.cat/benestarsocialifamilia/immigracio>

Avís legal:

Aquesta obra està subjecta a una llicència Reconeixement-No Comercial-Sense Obres Derivades 3.0 de Creative Commons.

Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi l'autor o autors i l'editor, i no es faci un ús comercial de l'obra original ni se'n creïn obres derivades.

La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Foto coberta: John Morgan
1a edició electrònica: setembre de 2014
Dipòsit legal: B. 19297-2014
Disseny i maquetació: gama, sl

Presentació

Em plau presentar-vos el Pla de ciutadania i de les migracions: horitzó 2016, document estratègic i programàtic que recull totes les polítiques públiques que desenvolupa la Generalitat de Catalunya per mitjà dels diferents departaments, sovint en col·laboració amb altres actors com els ens locals, els agents socials o les entitats socials. Un reflex, en si mateix, de la transversalitat i de la col·laboració necessària per respondre als nombrosos reptes que comporta ser un país modern, obert i exposat als fluxos migratoris d'una forma permanent.

Gestionar i governar el fet migratori, aquest és el principal objectiu d'un pla que actualitza i renova els eixos dels anteriors plans interdepartamentals d'immigració, el primer dels quals es remunta a 1993. Com podreu advertir, per primera vegada substituïm el concepte *immigració* pel terme *migracions*. Aquest canvi no és casual, ans al contrari, respon a la voluntat del Govern d'abordar les noves dinàmiques migratòries que s'estan consolidant arran de l'actual crisi econòmica. Menys arribades, tot i que n'hi continuen havent, i més sortides, sobretot de nascuts a l'estranger però no només, podria ser-ne el resum.

Les societats són canviants i la realitat obliga els poders públics a fer una actualització constant de les prioritats, sobretot quan els recursos són minvants. En aquest sentit, és oportú recordar que patim una dràstica retallada de les aportacions que fins fa un parell d'anys rebíem de l'Estat espanyol per promoure l'acollida i la integració de les persones immigrades. De fet, el fons estatal que revertia en les diferents comunitats autònomes ha passat a la història i això ha tingut conseqüències molt negatives, per exemple en els serveis d'acollida i mediació dels ajuntaments o en les aules d'acollida i els plans educatius d'entorn.

Malgrat tot, tal com es posa de manifest en el Pla, Catalunya ha de continuar fent el seu camí i consolidar, en la mesura de les possibilitats, el model propi i el fet diferencial que també es manifesta en la incorporació de les persones nouvingudes i en l'acompanyament dels compatriotes que marxen a l'estranger a la recerca de noves oportunitats.

Vull agrair l'esforç i les aportacions que han consensuat les persones que han participat en la fase de redacció del document, essencialment membres de la Taula de Ciutadania i Immigració i de la Comissió Interdepartamental d'Immigració, els dos principals òrgans de participació i deliberació del Govern de la Generalitat a l'hora de planificar i avaluar les polítiques migratòries. Un treball compartit que reverteix en benefici del conjunt de la societat.

Neus Munté i Fernández

Consellera de Benestar Social i Família

Justificació

La Generalitat plasma la seva política migratòria en plans quadriennals. El primer fou aprovat pel Govern l'any 1993. El Pla de ciutadania i de les migracions: horitzó 2016 (PCM), n'és el cinquè. L'ur finalitat és concretar els eixos i els mecanismes de manera que la política migratòria sigui plenament operativa, quant als mitjans, i realista, quant als objectius.

La presentació de l'actual pla quadriennal s'estructura en diversos apartats. El primer capítol, introductori, ofereix dades legals, administratives i sociodemogràfiques. El segon capítol cobreix els aspectes procedimentals i operatius del Pla. Això es concreta en el procés d'elaboració –que es va realitzar mitjançant un procés participatiu que canalitzà propostes de la societat catalana en el seu conjunt–, i l'estructura, que inclou els eixos i àmbits transversals, els programes, i els mecanismes administratius per produir sèries anuals d'actuacions pressupostades i d'informes d'execució. El tercer capítol recull el Pla d'actuacions i pressupost corresponent al 2013. En el moment oportú, s'aniran concretant i aprovant els plans d'actuació per al 2014, 2015 i 2016.

La font principal d'aquesta política pública, que el Govern determina cada quatre anys, és la pròpia deliberació i decisió en el si de cada departament. Alhora també s'hi recullen propostes inspirades, o directament determinades, per altres cinc fonts addicionals. La *primera*, el procés participatiu; la *segona*, l'emergència de l'emigració des de Catalunya; la *tercera*, la prioritització governamental del dret de decidir i la transició nacional, que figura com a eix número 4 del Pla de Govern 2013-2016, aprovat l'1 de juny de 2013 en el marc de la desena legislatura; la *quarta*, dos mandats de la Llei 10/2010, de 7 de maig: l'elaboració de l'Informe anual sobre l'estat de la integració de la immigració i el desplegament del Servei de Primera Acollida; i finalment, la *cinquena*, el Pacte Nacional per a la Immigració de 2008 i el seu Document de consens de 2012. Al nou Pla, doncs, s'hi combinen programes continuistes i d'altres que són nous.

El Pla de ciutadania i de les migracions: horitzó 2016 (PCM), d'acord amb les previsions de la Llei d'acollida (article 23, sobre la naturalesa i els continguts dels plans en l'àmbit de la immigració), ha de ser aprovat per acord del Govern de la Generalitat i presentat al Parlament en la sessió de la comissió corresponent.

Sumari

Presentació	5
Justificació	7
1. Context legal i demogràfic.	11
A. Marc normatiu i competencial	11
B. Antecedents de la política migratòria de la Generalitat de Catalunya.	16
C. Dades de les migracions a Catalunya	18
2. Pla de ciutadania i de les migracions: horitzó 2016.	35
A. Principis	35
B. Actors.	37
C. Estructura del Pla	39
D. Eixos i àmbits transversals. Programes	39
I. Polítiques migratòries i context socioeconòmic.	41
II. Identificació-integració	44
III. Convivència i cohesió social	46
IV. Infants i joves.	48
V. Transició nacional	49
3. Execució i avaluació.	51
A. Pressupost per eixos i programes.	52
B. Pressupost per departaments de la Generalitat	60
Annexos	61
A. Matriu dels eixos del Pacte Nacional per a la Immigració	61
B. Procés d'elaboració i participació.	62

1

Context legal i demogràfic

A. Marc normatiu i competencial

El marc normatiu relatiu al procés migratori (immigració i emigració) que ens afecta ve conformat per una diversitat de normes provinents d'ordenaments jurídics diferents. La matèria es distribueix competencialment entre les diverses administracions políticoterritorials (Unió Europea, estat, comunitats autònomes i corporacions locals). Els seus principals instruments legals són:

- Els que integren el cabal comunitari: conjunt de normes i dispositius jurídics que afecten a la integració europea i vinculen els estats membres.
- Els tractats i convenis internacionals ratificats per l'Estat espanyol.
- La Constitució espanyola.
- La Llei orgànica sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i de la seva integració social i la reglamentació que la desenvolupa.
- L'Estatut de la ciutadania espanyola a l'exterior.
- L'Estatut d'autonomia de Catalunya.
- La Llei d'acollida de les persones immigrades i de les retornades a Catalunya.
- La Llei reguladora de les bases de règim local, el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya i la recent Llei de racionalització i sostenibilitat de l'Administració local.

En conclusió, doncs, les competències normatives en polítiques migratòries entre les diferents administracions es poden agrupar en tres marcs normatius: l'europeu, l'estatal i el català.

Marc normatiu europeu

La Unió Europea, de forma progressiva, ha anat assumint competències en l'àmbit de la immigració. El dret comunitari té una incidència cabdal en la determinació de les línies mestres de la legislació i de les polítiques migratòries i d'asil, emmarcades en la creació i

consolidació d'un espai europeu de llibertat, seguretat i justícia a partir dels programes de Tampere (1999-2004), la Haia (2004-2009) i el Programa d'Estocolm, que estableix les directrius polítiques i jurídiques per al quinquenni actual (2010-2014), a partir de les revisions introduïdes per l'entrada en vigor del Tractat de Lisboa l'1 de desembre de 2009. Els eixos centrals del marc normatiu europeu són:

- La lliure circulació dels ciutadans comunitaris.
- El sistema Schengen.
- El creuament de fronteres exteriors.
- Els visats.
- L'asil.
- La immigració i els drets dels nacionals de països tercers.
- Les relacions amb països tercers.

La Unió Europea ha avançat significativament en la configuració d'un estatut jurídic aplicable a les persones estrangeres que resideixen en el territori dels estats membres. Essencialment, el dret migratori europeu actual ve configurat per les darreres directives, que han estat transposades a l'ordenament jurídic espanyol. En destaquem les següents:

- Directiva relativa a les normes i procediments en els estats membres per al retorn dels nacionals de països tercers en situació d'estada irregular.
- Directiva relativa a les condicions d'entrada i residència de nacionals de països tercers per ocupar un lloc de treball altament qualificat.
- Directiva per la qual s'estableix un procediment específic d'admissió de nacionals d'estats tercers amb finalitats científiques.
- Directiva per la qual s'estableixen normes mínimes sobre les sancions i mesures aplicables als ocupadors de nacionals de països tercers en situació irregular.
- Directiva relativa a estades de recerca o formació, intercanvi d'alumnes, pràctiques no laborals o serveis de voluntariat.

Igualment, resulta determinant la ratificació i l'entrada en vigor a l'Estat espanyol de les obligacions derivades del Conveni del Consell d'Europa sobre la lluita contra la tracta d'éssers humans, ratificat a Varsòvia el 16 de maig de 2005, a més, finalment, de l'aplicació del Codi comunitari de visats.

Marc normatiu de l'Estat espanyol

Pel que fa a la immigració extracomunitària, la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i de la seva integració social (LOEX), juntament amb el desplegament reglamentari corresponent (reLOEX), constitueixen la normativa bàsica en aquesta matèria. Regulen l'Estatut jurídic dels subjectes estrangers, les condicions d'entrada, permanència i sortida de l'Estat espanyol, com també el règim sancionador.

Si bé es mantenen a favor de l'Estat les competències d'elaborar la normativa bàsica i d'execució, la signatura de tractats internacionals, el control de fronteres o la instrucció i

resolució dels expedients d'estrangeria, també les comunitats autònomes tenen un àmbit competencial important, que ja forma part del bloc de constitucionalitat, en matèries amb una clara i decisiva incidència en la estrangeria com són l'habitatge, l'educació, la sanitat o l'assistència social.

La important reforma de la LOEX articulada mitjançant la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, adapta la normativa d'estrangeria a les competències estatutàries en matèria d'estrangeria: acollida i integració (informes d'estrangeria) i autoritzacions inicials de treball per a aquelles comunitats autònomes que ho recullen expressament en els seus estatuts d'autonomia.

Finalment, en el terreny del règim local, la LOEX n'afavoreix la implicació en considerar-la Administració de «primer contacte» per a qui acaba d'arribar, d'enorme transcendència per les prestacions públiques de les quals té la competència i per la seva proximitat a la ciutadania. Els ajuntaments, a més, són també els titulars del padró municipal, instrument que determina el domicili habitual de cada estranger que hi consta inscrit, amb independència de quina sigui seva la situació administrativa.

Pel que fa a la immigració dels subjectes comunitaris, el Reial decret 240/2007, de 16 de febrer, regula l'entrada, la lliure circulació i la residència a l'Estat espanyol dels ciutadans d'altres estats membres de la Unió Europea i dels estats part en l'Acord sobre l'Espai Econòmic Europeu.

En relació amb el règim jurídic del dret d'asil a l'Estat espanyol a favor dels nacionals de països no comunitaris i els apàtrides, la Llei 12/2009, de 30 d'octubre, reguladora del dret d'asil i de la protecció subsidiària, actualitza el mandat constitucional: substitueix l'obsoleta Llei 5/1984, de 26 de març, i transposa les darreres directives sobre la matèria, amb la finalitat de concloure la denominada Primera fase del Sistema Europeu Comú d'Asil en l'ordenament jurídic espanyol. La novetat més destacada d'aquesta Llei rau en la incorporació del concepte de protecció internacional com una figura que supera l'estatut de refugiat, ja que inclou la protecció subsidiària dels qui no queden coberts per la definició de refugiat que estableix la Convenció de Ginebra però que té por de retornar al seu país d'origen pel risc de patir danys greus. La Llei equipara pràcticament ambdós estatuts, el de protecció internacional i el de refugiat, en continguts i drets. Això suposa un avenç important en els nivells de protecció dispensats als individus als qui no se'ls reconeix la condició de refugiat, i eleven a rang de llei una protecció que la normativa anterior relegava a «raons humanitàries».

Pel que fa a la distribució competencial, la legislació estatal considera que les comunitats autònomes poden gestionar els serveis i programes específics destinats als sol·licitants d'asil. Compartir responsabilitats en la gestió de la protecció internacional entre els ens regionals, els locals i els estatals, és una necessitat reconeguda pel Tractat de funcionament de la Unió Europea.

El 28 de gener de 2014 el Govern va aprovar el Pla de protecció internacional a Catalunya. Per primera vegada, la Generalitat compta amb un document estratègic, amb objectius i actuacions, en l'àmbit del dret d'asil, el refugi i la protecció subsidiària de les persones perseguides per motius de raça, religió, nacionalitat, opinions polítiques, pertinença a determinat grup social, gènere o orientació sexual.

Quant a l'emigració de ciutadans espanyols, la Llei 40/2006, de 14 de desembre, de l'Estatut de la ciutadania espanyola a l'exterior, estableix el marc jurídic i els instruments bàsics per garantir a la ciutadania espanyola a l'exterior l'exercici dels drets i deures constitucionals, en termes d'igualtat amb els espanyols residents en el territori nacional, alhora

que reforça els vincles socials, culturals, econòmics i lingüístics amb Espanya i amb les seves respectives nacionalitats i comunitats d'origen. Aquesta llei també té la finalitat de delimitar les línies bàsiques de l'acció protectora de l'Estat i de les comunitats autònomes per tal de millorar les condicions de vida dels espanyols residents a l'exterior, en els àmbits en què calgui complementar la protecció que ofereix el mateix país de residència. Alhora, també estableix el marc d'actuació i les mesures específiques que han de desenvolupar l'Estat i les comunitats autònomes en l'àmbit de les competències respectives, per facilitar tant l'atenció als espanyols a l'exterior, com la integració social i laboral d'aquells que decideixin retornar, sens perjudici del dret a la lliure circulació de treballadors.

Marc normatiu de Catalunya

La Llei orgànica 6/2006, de 19 de juliol, de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, formula les competències de la Generalitat en matèria d'immigració:

- La competència exclusiva en matèria de primera acollida, que inclou les actuacions sociosanitàries i d'orientació. En exercici d'aquesta competència exclusiva (funcions legislatives i d'execució), s'aprovà la Llei 10/2010, del 7 de maig, d'acollida de les persones immigrades i de les retornades a Catalunya. És la primera llei d'aquest caire amb què compta Catalunya, i la primera també de l'Estat espanyol.
- El desenvolupament de la política d'integració en el marc de les seves competències.
- L'establiment i la regulació de les mesures necessàries per a la integració social i econòmica de les persones immigrades i per a la seva participació social.
- L'establiment per llei d'un marc de referència per a l'acollida i la integració.
- La promoció i la integració de les persones retornades i l'ajuda a aquestes, i l'impuls de les polítiques i les mesures pertinents que en facilitin el retorn a Catalunya.
- La competència executiva en matèria d'autorització de treball als estrangers la relació laboral dels quals té lloc a Catalunya. Aquesta competència, que s'exerceix necessàriament en coordinació amb la que correspon a l'Estat en matèria d'entrada i residència d'estrangers, inclou: la tramitació i la resolució de les autoritzacions inicials de treball per compte propi o aliè i dels recursos presentats i l'aplicació del règim d'inspecció i sanció. El traspàs a la Generalitat de Catalunya es va fer efectiu l'1 d'octubre de 2009, de manera que esdevingué la primera comunitat autònoma que assumia la competència d'atorgament d'autoritzacions inicials de treball a persones estrangeres.
- La participació en les decisions de l'Estat sobre immigració que tinguin una transcendència especial per a Catalunya i, en particular, la participació preceptiva prèvia en la determinació del contingent de treballadors estrangers.

Les previsions estatutàries donaren lloc a la Llei 10/2010, de 7 de maig, d'acollida de les persones immigrades i de les retornades a Catalunya, que establia tant el servei de primera acollida dels immigrants i els retornats a Catalunya com el sistema institucional de les polítiques migratòries. Les finalitats de la llei són «promoure l'autonomia i la igualtat d'oportunitats de les persones immigrades i les retornades i també remoure els obstacles que ho impedeixen a causa, principalment, de la manca de competències lingüístiques

bàsiques i el desconeixement de la societat i de l'ordenament jurídic, amb l'objectiu de fer efectiu el principi d'igualtat i assolir una major cohesió social»¹.

Paral·lelament, la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la LOEX, atribueix una participació més gran de les comunitats autònomes en els procediments d'estrangeria i en la concessió de la nacionalitat espanyola per residència. En aquest sentit, la Generalitat intervé en els procediments següents:

- Reagrupament familiar, informant sobre l'adequació de l'habitatge.
- Arrelament social, determinant el grau d'integració social de la persona estrangera.
- Procediments d'autorització de residència o de la seva renovació, informant, si és el cas, sobre possibles afectacions de l'ordre públic. Entre aquests casos, si l'estranger té a càrrec menors en edat d'escolarització obligatòria, la Generalitat ha d'informar el compliment d'aquesta escolarització. També en els supòsits de renovació de la residència temporal es valora especialment l'esforç d'integració de la persona estrangera acreditat mitjançant informe autonòmic que certifica positivament l'assistència a les accions formatives de l'article 2 ter LOEX.
- Nacionalitat per residència, ja que la Generalitat pot emetre informes acreditatius de la integració social dels qui ho sol·liciten a tal efecte.

Fou amb l'entrada en vigor del darrer reLOEX, aprovat pel Reial decret 557/2011, de 20 d'abril, que la Generalitat de Catalunya assumí la competència d'emetre els informes d'estrangeria relacionats amb el reagrupament familiar, l'arrelament social i la renovació de residència. Així, des del 30 de juny de 2011, el Departament de Benestar Social i Família pot acreditar:

- L'adequació de l'habitatge per sol·licitar el reagrupament familiar (inf01).
- El grau d'integració per accedir a l'arrelament social (inf02).
- L'esforç d'integració per renovar la residència temporal (inf03).
- L'adequació de l'habitatge per renovació de les autoritzacions de residència (inf04).

Per elaborar aquests informes, el Govern català ha establert una col·laboració amb els ajuntaments catalans a l'empara de l'Acord de col·laboració per establir un protocol d'actuació a l'hora d'elaborar els informes d'estrangeria, signat el 6 d'abril de 2011, entre el Departament de Benestar Social i Família de la Generalitat de Catalunya, la Federació de Municipis de Catalunya i l'Associació Catalana de Municipis i Comarques.

En el marc d'aquest acord s'estableix un procediment pel qual es posa de manifest que la Generalitat de Catalunya és l'Administració competent per emetre informe i que per a la seva emissió s'ha de tenir un document proposat de l'ajuntament on la persona estrangera sol·licitant està empadronada, i el qual és preceptiu i determinant. Finalment, la Generalitat emet l'informe, el notifica a la persona interessada i n'envia una còpia a les oficines d'estrangeria del Govern espanyol, on es resolen els expedients d'estrangeria.

En exercici d'aquesta competència i amb la finalitat d'establir una guia en la gestió d'aquests procediments, la Direcció General per a la Immigració del Departament de Ben-

1. Article 1 de la Llei 10/2010, de 7 de maig, d'acollida de les persones immigrades i les retornades a Catalunya.

estar Social i Família va dictar la Instrucció 1/2012, de 20 de març, per la qual s'estableixen els criteris generals per a l'elaboració dels informes d'estrangeria competència de la Generalitat de Catalunya, substituïda per la Instrucció DGI/BSF/1/2013, de 14 de juny, que és d'aplicació als procediments iniciats arran de sol·licituds presentades a partir de l'1 de setembre de 2013.

Resolució de les propostes municipals tramitades per la Direcció General per a la Immigració fins al 31 de desembre de 2013

	Total propostes municipals	INF01. Adequació habitatge reagrupament	INF02. Integració social arrelament	INF03. Renovació residència temporal	INF04. Renovació reagrupament
Propostes admeses	68.631	22.556	36.835	1.498	7.742
Resolució favorable	62.994	20.981	33.748	1.026	7.239
Resolució desfavorable	5.149	1.428	2.945	318	458
Desistiment / Renúncia	488	147	142	154	45
Propostes no admeses	3.213	1.064	1.443	297	409
No compleixen requisits	851	245	149	236	221
Duplicades	2.362	819	1.294	61	188
Propostes pendents de resolució	1.031	329	478	76	148
Total propostes municipals	72.875	23.949	38.756	1.871	8.299

Font: Direcció General per a la Immigració

En relació amb els ciutadans catalans que decideixen repatriar-se a Catalunya per establir-hi la residència, la Llei 25/2002, de 25 de novembre, de mesures de suport al retorn dels catalans emigrats i llurs descendents, i de segona modificació de la Llei 18/1996, regula un seguit d'actuacions i mesures de suport per a aquells que es troben en situació de necessitat o desprotecció.

La Llei 25/2002 ha estat modificada per la Llei 10/2011, de 29 de desembre, de simplificació i millorament de la regulació normativa, que limita la condició de subjecte retornat a qui disposa de nacionalitat espanyola i hagi tingut el darrer veïnatge administratiu a Catalunya, i al seu cònjuge o parella estable i als seus descendents fins a segon grau, i unifica tots els conceptes d'ajuts subvencionables en una sola prestació de pagament únic.

B. Antecedents de la política migratòria de la Generalitat de Catalunya

A principis dels anys noranta la Generalitat es trobà amb la necessitat de donar resposta a les diferents demandes que provocava l'arribada migratòria que s'estava produint a Catalunya. El 1992 el Govern reconegué l'oportunitat d'analitzar el nou fet migratori i creà la Comissió per al Seguiment i la Coordinació de les Actuacions en Matèria d'Immigració, integrada per vuit departaments de la Generalitat.

Del treball d'aquesta Comissió en sorgí el primer Pla interdepartamental d'immigració (PII), aprovat l'any 1993, i que es desenvolupà fins al 2000. Els seus objectius generals foren: promoure una política global d'integració, establir i dur a terme recursos i serveis coordinats; potenciar la participació de la immigració en la construcció nacional, i promoure la informació i la sensibilització de la població i dels professionals de les diferents administracions i organismes. En virtut d'aquest PII, es creà l'òrgan que l'havia de coordinar, la Comissió Interdepartamental d'Immigració, integrada pels departaments de la Generalitat, assistit per l'òrgan de consulta i participació externa, el Consell Assessor de la Immigració, format per representants dels ens locals, de les organitzacions no governamentals, sindicats i patronals.

A partir d'aquest moment es constituïren les bases per a una política pública d'immigració, participativa i adreçada al foment de la integració des de la perspectiva de la normalització, tot facilitant l'accés als serveis i recursos de la persones immigrades en condicions d'igualtat amb la resta de la ciutadania.

L'any 2000 s'inicia una etapa de consolidació i creixement de la gestió de la política immigratòria. El Govern català va aprovar la creació de la Secretaria per a la Immigració. Un dels primers encàrrecs que rebé el nou òrgan fou l'elaboració del Pla interdepartamental d'immigració per al període 2001-2004. Des del punt de vista intern, aquest PII va mantenir els mateixos objectius i principis que l'anterior. Hi destacava l'aposta per la *via catalana d'integració*, que implicava l'equilibri entre el respecte a la diversitat i el sentiment de pertànyer a una sola comunitat. Des del punt de vista institucional, aquest PII reclamava més implicació de la Generalitat en la gestió global de la política d'immigració, de manera que pogués formular propostes sobre les necessitats anuals de mà d'obra i les campanyes de treball temporal, a més d'una participació activa en la tramitació de les autoritzacions de treball i dels visats, amb l'objectiu de millorar els procediments administratius corresponents i garantir la presència activa de les comunitats autònomes als països d'origen.

L'any 2005 s'aconseguí la creació d'un fons estatal per al finançament de les polítiques migratòries amb una participació proporcional a les dimensions de la immigració en cada comunitat autònoma. Aquell mateix any s'aprovà el Pla de ciutadania i immigració 2005-2008, que apostava per un model d'incorporació a la societat catalana fonamentat en el concepte de la *ciutadania resident*, basat en la residència material i en la voluntat del subjecte de voler-ne formar part. El Pla de 2005 s'estructurà en tres eixos: polítiques d'acollida, igualtat i acomodació. Apostava de manera prioritària per afavorir la cohesió social, la inserció laboral, l'educació des de la interculturalitat, l'impuls de l'ús social del català, la formació dels professionals dels serveis públics i la lluita contra la discriminació.

En el període d'execució del Pla de 2005, concretament el 19 de desembre de 2008, se signà el Pacte Nacional per a la Immigració (PNI), que modificà el context institucional català de les polítiques públiques d'integració. El PNI és un gran acord consensuat que aporta les directrius de les polítiques públiques migratòries de Catalunya. Aquest pacte de país fou signat pel Govern de Catalunya i pels grups parlamentaris: Convergència i Unió, Partit dels Socialistes de Catalunya - Ciutadans pel Canvi, Esquerra Republicana de Catalunya, i Iniciativa per Catalunya Els Verds - Esquerra Unida i Alternativa; les organitzacions associatives d'ens locals més representatives de Catalunya; els agents econòmics i socials, i les entitats membres de la Taula de Ciutadania i Immigració en representació del teixit associatiu vinculat amb la gestió de la immigració.

El PNI defineix la societat catalana com una societat diversa i aposta per la cohesió, resultat de la construcció d'un projecte comú compartit, nascut de la participació de tot-hom i presidit per la defensa dels drets individuals i col·lectius. Estableix els consensos necessaris per gestionar el fet migratori, mantenir la cohesió social i millorar els nivells del benestar del conjunt de la població catalana. S'estructura en tres eixos fonamentals: la gestió dels fluxos migratoris i l'accés al mercat de treball, l'adaptació dels serveis públics a una societat diversa, i la integració en una cultura pública comuna. El mes de març de 2012 la Comissió de seguiment del Pacte Nacional per a la Immigració aprovà per unanimitat un document que renovà i actualitzà el consens.

Seguidament s'elaborà el Pla de ciutadania i immigració 2009-2012, en el qual es concretaren les mesures i accions per als següents quatre anys que ja preveia el PNI, agrupant-les en tres gran blocs: polítiques d'estrangeria, polítiques per afavorir la igualtat d'oportunitats, i polítiques d'integració i d'arrelament a la nova societat, adreçades a fomentar la integració en una cultura pública comuna. A diferència dels plans anteriors, aquest es desenvolupà en el marc competencial que establia el nou Estatut d'autonomia de Catalunya, alhora que afrontava una gran heterogeneïtat de procedències de la immigració, unes situacions jurídiques molt diverses i un context socioeconòmic diferent.

C. Dades de les migracions a Catalunya

Aquest capítol recull algunes de les principals xifres sociodemogràfiques de la immigració a Catalunya dels darrers anys, i incorpora, per primer cop en un pla, el moviment emigratori com a reflex del canvi de paradigma que està vivint el nostre país. Aplega també noves dades sobre l'opinió pública i sobre els serveis públics. La voluntat d'oferir aquesta informació és que serveixi com a marc de justificació del contingut operatiu del Pla: els programes i les actuacions que es desenvoluparan en els diferents plans d'acció anuals.

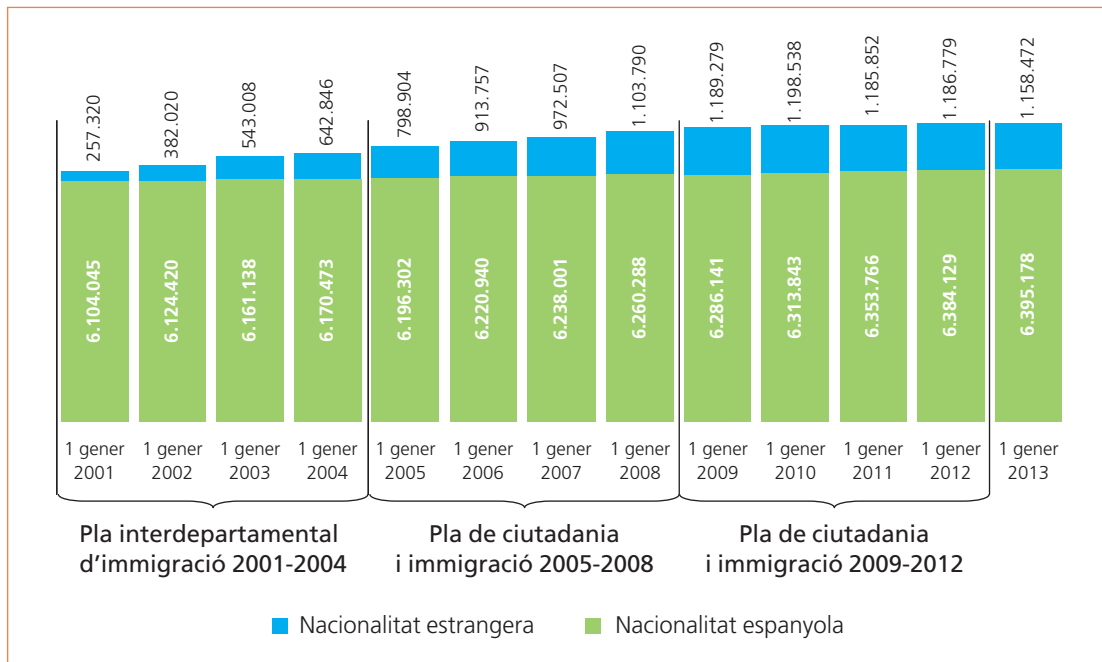
Evolució de la població empadronada a Catalunya

És important remarcar que, després d'una dècada marcada intensament per l'arribada de persones estrangeres nouvingudes, el període en què se situa la vigència d'aquest Pla (2013-2016) marca una etapa previsiblement caracteritzada per l'estabilització d'aquesta població. Alhora, també marca una diferència amb els anteriors per l'existència de magnituds apreciables d'emigració catalana cap a l'estranger.

En el gràfic següent s'aprecia l'evolució de les poblacions estrangera i espanyola en els períodes d'aplicació dels diferents plans.

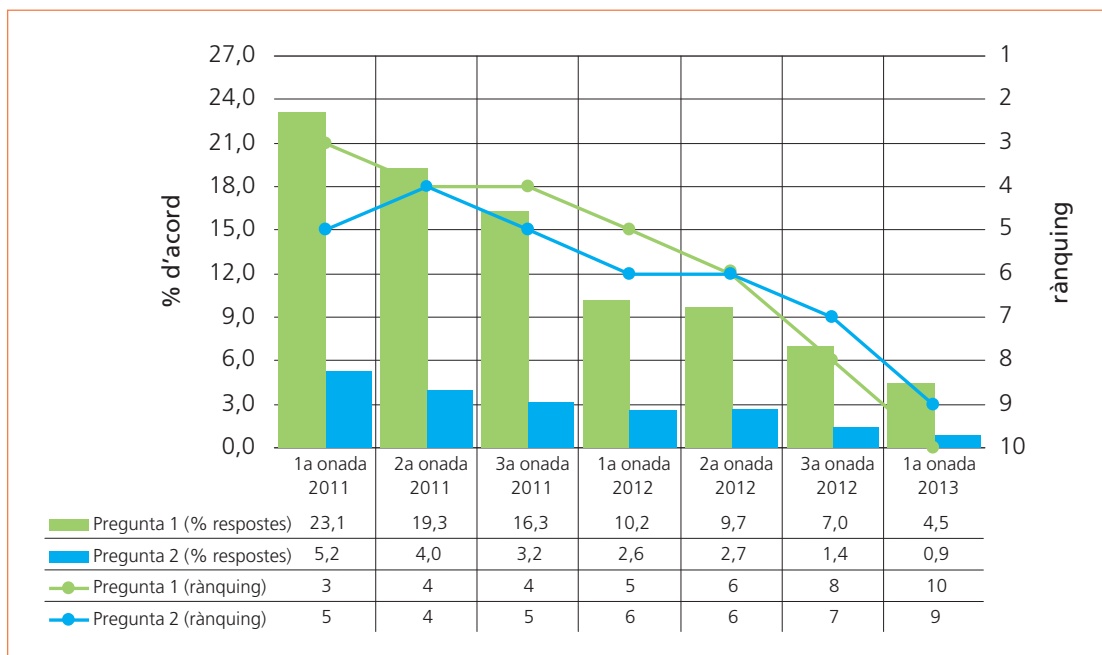
Una altra dada que demostra un canvi de tendència, en aquest cas subjectiva, és la que ofereix el Baròmetre d'Opinió Pública que elabora periòdicament el Centre d'Estudis d'Opinió. Segons aquesta enquesta, quan es demana quins són els problemes principals que té actualment Catalunya (pregunta 1), la percepció de la immigració com a problema s'ha reduït del 23,1% el 2011 al 4,5% el 2013. Pel que fa a la importància que se li atorga a la immigració (pregunta 2), el lloc en el rànquing ha anat baixant i ha passat d'ocupar el tercer lloc el 2011 a ocupar el desè lloc el 2013.

Evolució de la població empadronada a Catalunya segons nacionalitat. 2001-2013

Font: Idescat, padró a 1 de gener de cada any

Evolució de la percepció dels catalans sobre la immigració com a problema

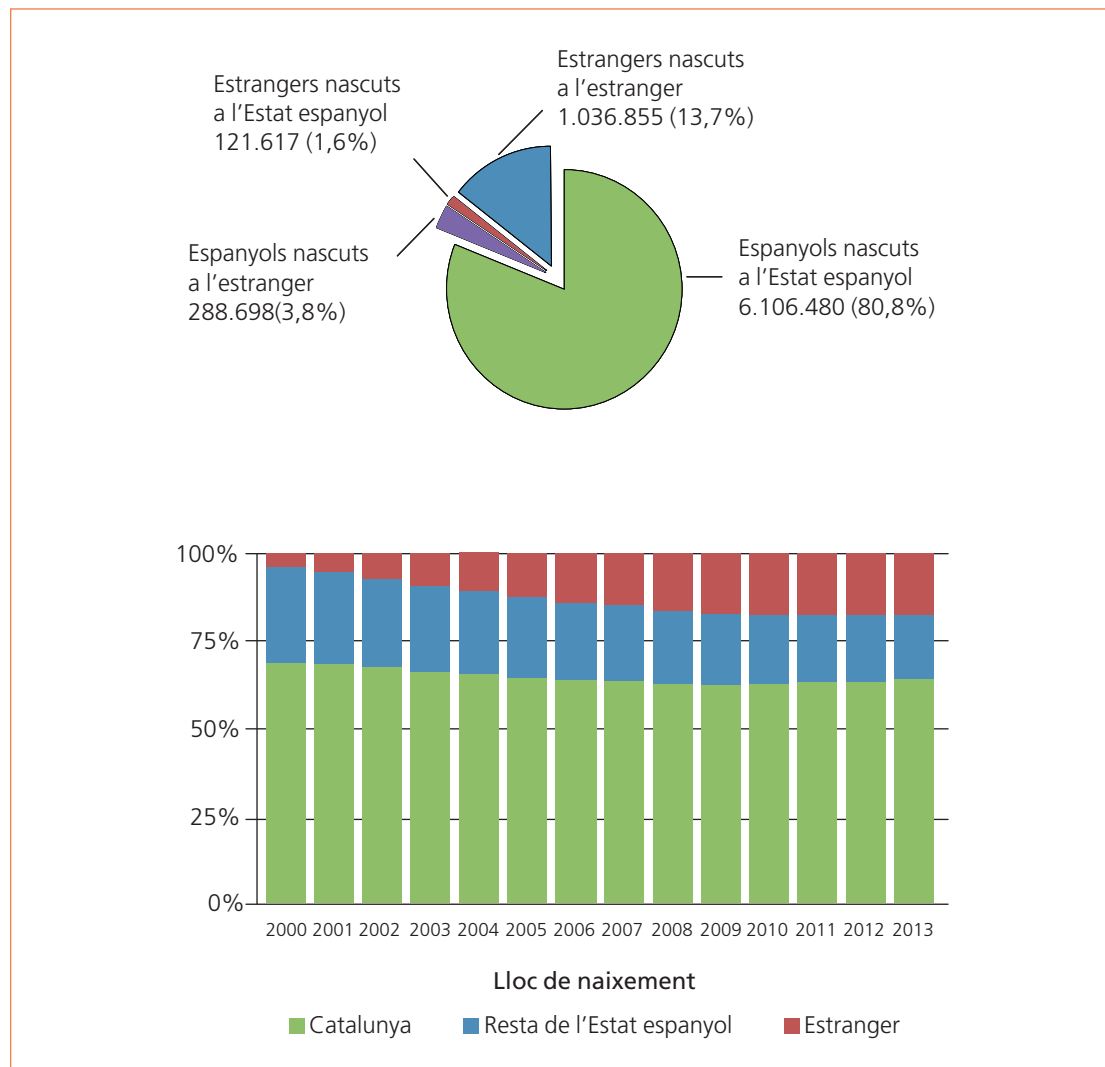
Font: Centre d'Estudis d'Opinió (CEO). Baròmetre d'Opinió Pública, diverses onades

Dades sobre població estrangera a Catalunya

Es considera estrangera qualsevol persona amb passaport no espanyol, independentment d'on ha nascut. Aquesta població suposa el 15,3% del total, la qual cosa equival a un de cada sis catalans. Una dada a tenir en compte és que d'aquest conjunt, l'1,6% ha nascut a l'Estat espanyol i la resta (13,7%), a l'estranger.

L'anàlisi de la darrera dècada continua posant de manifest la importància que tenen els arribats de fora en el creixement de la població de Catalunya. Així, si en iniciar-se el mil·lenni els nascuts a d'altres comunitats autònomes espanyoles suposaven un 27,2% de la població total, dotze anys més tard sols representaven el 18,8%. Per contra, mentre els nascuts a l'estranger eren el 4% en l'any 2000, ascendeixen al 17,5% tretze anys més tard.

Distribució de la població segons lloc de naixement. Catalunya. 2013

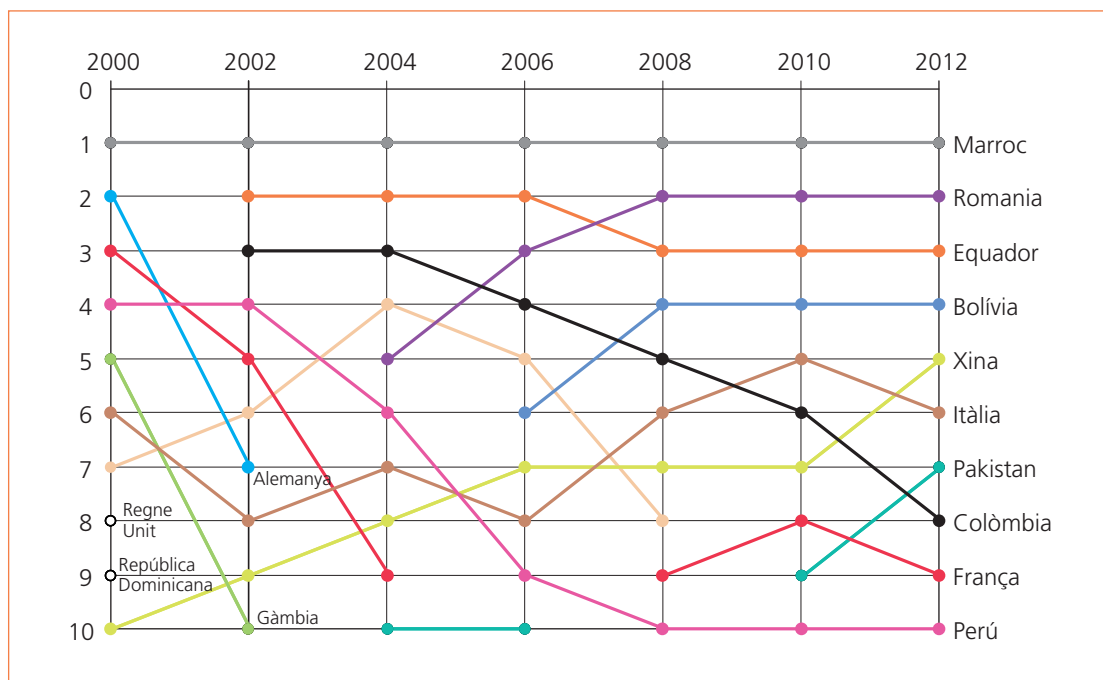

Font: Idescat, padró a 1 de gener de cada any

Origen de les persones estrangeres que viuen a Catalunya

A Catalunya hi resideixen ciutadans amb 177 nacionalitats diferents. El col·lectiu marroquí lidera el rànquing de nacionalitats amb més presència a Catalunya. El segueixen els nacionals de Romania i Equador, tot i que aquests últims experimenten una minva d'ençà el 2009. En aquell any constaven empadronats més de 80.000, mentre que el 2013 en són poc més de 50.000. Aquesta disminució es deu al fet que molts han marxat fora de Catalunya i també al fet que un volum important ha adquirit la nacionalitat espanyola.

Evolució del rànquing dels principals països de procedència. Catalunya. 2000-2012

Font: Idescat, padró a 1 de gener de cada any

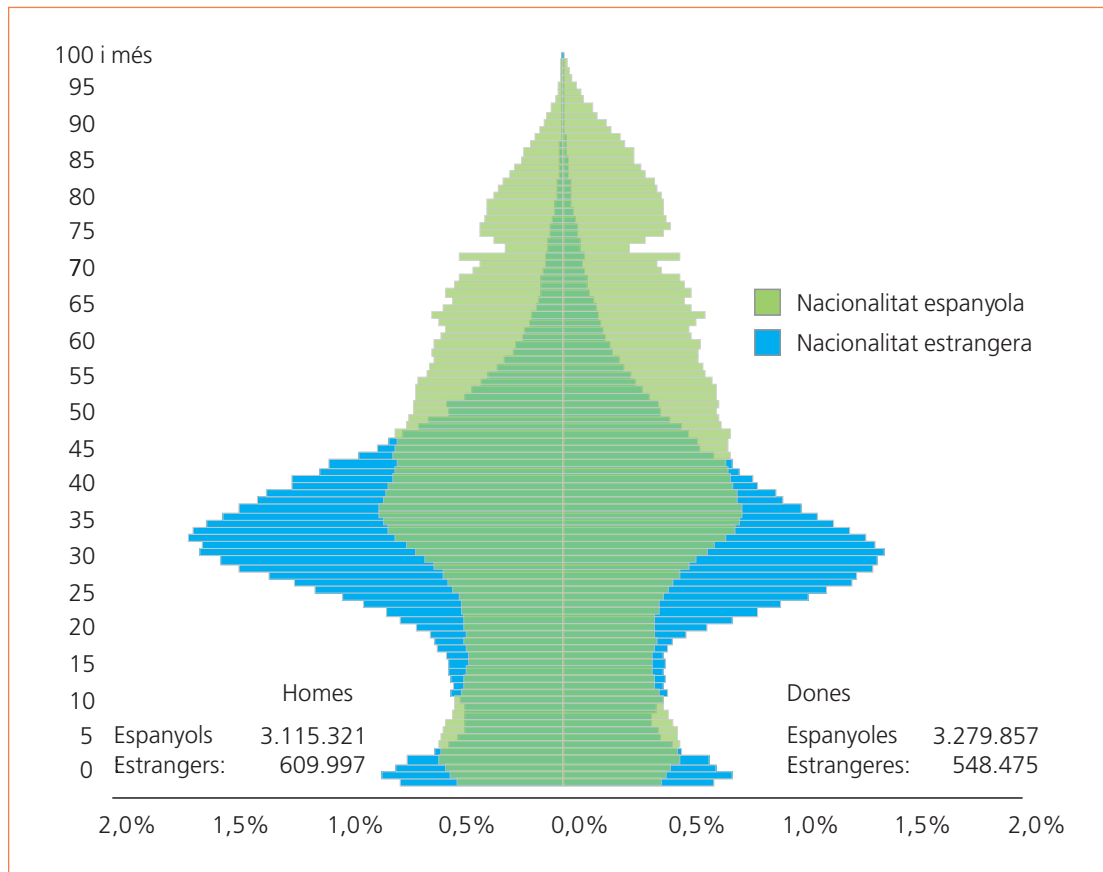
Distribució de les persones estrangeres que viuen a Catalunya segons sexe i edat

La distribució segons sexe i edat dels espanyols i dels estrangers és ben diferent. La dels estrangers és més jove i la dels nacionals més envellida. La mitjana d'edat entre els nacionals és de 43,2 anys (41,7 anys entre els homes i 44,7 entre les dones), com a resultat de la combinació del perllongament de l'esperança de vida i de la reducció de la natalitat a partir de 1976.

L'estructura per sexe i edat de la població estrangera, per contra, correspon a una piràmide jove, pròpia de les migracions per raons predominantment econòmiques, amb una mitjana d'edat de 32,2 anys (32,3 per als homes i 32,0 les dones). De fet, una quarta part dels estrangers que resideixen a Catalunya tenen entre 15 i 29 anys, i quasi el 40% tenen entre 30 i 44 anys.

Pel que fa a la distribució per sexes, el col·lectiu estranger té un índex de masculinitat de 111,2 homes per cada 100 dones, mentre que entre els nacionals espanyols es comp-

Piràmide de població segons nacionalitat. Catalunya. 2013

Font: Idescat, padró a 1 de gener de 2013

tabilitzen 95 homes per cada 100 dones. Els estrangers presents a Catalunya amb més presència masculina són els originaris del Pakistan i de Mali, mentre que d'altres col·lectius –per exemple, hondurenys i russos– són clarament feminitzats.

Distribució geogràfica de les persones estrangeres que viuen a Catalunya

La distribució geogràfica de les persones estrangeres empadronades a Catalunya constata la seva presència arreu del territori, tant en termes absoluts com relatius. L'Alt Empordà i la Segarra encapçalen les comarques amb més percentatge de població estrangera: 27,7% i 26,1% respectivament. En l'altre extrem, el Ripollès és la comarca amb menys percentatge (8,4% en 2013). L'Anoia i el Berguedà són les altres dues comarques on el volum d'estrangers no arriba al 10% de la població total.

Els nacionals del Marroc encapçalen el rànquing de principals col·lectius a la majoria de comarques.

Pel que fa al món local, només en 13 petits municipis (cinc d'ells al Berguedà) no hi consta cap persona estrangera empadronada. Per contra, Guissona, amb el 50,6% d'estrangers, és el municipi de Catalunya amb més volum relatiu. El segueix Castelló d'Empú-

Diversitat comarcal de la població estrangera. Catalunya. 2013

Comarques	Recomptes de població		% de població estrangera		Diversitat poblacional	
	Població total	Població estrangera	s/ total de població comarcal	s/ total de població estrangera	Nombre de nacionalitats	Nacionalitat principal
Alt Camp	44.771	5.781	12,9%	0,5%	78	Marroc
Alt Empordà	141.351	39.212	27,7%	3,4%	121	Marroc
Alt Penedès	106.242	12.437	11,7%	1,1%	109	Marroc
Alt Urgell	21.128	2.666	12,6%	0,2%	65	Portugal
Alta Ribagorça	4.097	642	15,7%	0,1%	35	Romania
Anoia	118.467	10.623	9,0%	0,9%	100	Marroc
Bages	185.718	21.965	11,8%	1,9%	114	Marroc
Baix Camp	193.455	36.091	18,7%	3,1%	115	Marroc
Baix Ebre	81.514	16.132	19,8%	1,4%	106	Marroc
Baix Empordà	133.787	28.567	21,4%	2,5%	119	Marroc
Baix Llobregat	808.644	89.353	11,0%	7,7%	139	Marroc
Baix Penedès	101.100	15.024	14,9%	1,3%	100	Marroc
Barcelonès	2.240.437	397.976	17,8%	34,4%	167	Pakistan
Berguedà	40.555	3.455	8,5%	0,3%	76	Marroc
Cerdanya	18.630	3.008	16,1%	0,3%	61	Bolívia
Conca de Barberà	20.992	2.654	12,6%	0,2%	57	Romania
Garraf	146.609	22.214	15,2%	1,9%	120	Marroc
Garrigues	20.058	2.671	13,3%	0,2%	60	Romania
Garrotxa	56.106	8.346	14,9%	0,7%	84	Índia
Gironès	185.085	38.346	20,7%	3,3%	121	Marroc
Maresme	437.431	51.904	11,9%	4,5%	127	Marroc
Montsià	71.577	15.025	21,0%	1,3%	89	Romania
Noguera	39.828	6.941	17,4%	0,6%	82	Romania
Osona	155.069	22.027	14,2%	1,9%	115	Marroc
Pallars Jussà	13.607	1.969	14,5%	0,2%	62	Marroc
Pallars Sobirà	7.330	1.011	13,8%	0,1%	46	Romania
Pla de l'Estany	31.325	4.657	14,9%	0,4%	74	Marroc
Pla d'Urgell	37.249	7.275	19,5%	0,6%	67	Romania
Priorat	9.756	1.226	12,6%	0,1%	53	Romania
Ribera d'Ebre	23.477	3.859	16,4%	0,3%	67	Marroc
Ripollès	25.995	2.186	8,4%	0,2%	66	Marroc
Segarra	22.971	5.997	26,1%	0,5%	68	Romania
Segrià	210.141	40.924	19,5%	3,5%	126	Romania
Selva	173.128	37.023	21,4%	3,2%	122	Marroc
Solsonès	13.621	1.824	13,4%	0,2%	51	Marroc
Tarragonès	251.226	46.995	18,7%	4,1%	133	Marroc
Terra Alta	12.310	1.525	12,4%	0,1%	49	Romania
Urgell	36.863	6.846	18,6%	0,6%	74	Marroc
Val d'Aran	10.090	1.981	19,6%	0,2%	58	Romania
Vallès Occidental	898.921	98.547	11,0%	8,5%	144	Marroc
Vallès Oriental	402.989	41.567	10,3%	3,6%	127	Marroc
Total Catalunya	7.553.650	1.158.472	15,3%	100,0%	177	Marroc

Font: Idescat, padró a 1 de gener de 2013

ries amb un 50,2%. En volum absolut, Barcelona és la ciutat amb més població de nacionalitat estrangera, seguida d'altres municipis de l'àmbit metropolità.

**Més volum de població estrangera.
2013**

Municipi	Població total	Població estrangera
Barcelona	1.611.822	281.225
L'Hospitalet de Llobregat	254.056	54.732
Badalona	219.708	32.023
Lleida	139.809	29.491
Terrassa	215.055	29.374
Santa Coloma de Gramenet	120.029	26.278
Tarragona	133.545	24.235
Sabadell	207.649	24.089
Mataró	124.099	20.407
Reus	106.790	19.830

**Més pes relatiu de població estrangera.
2013**

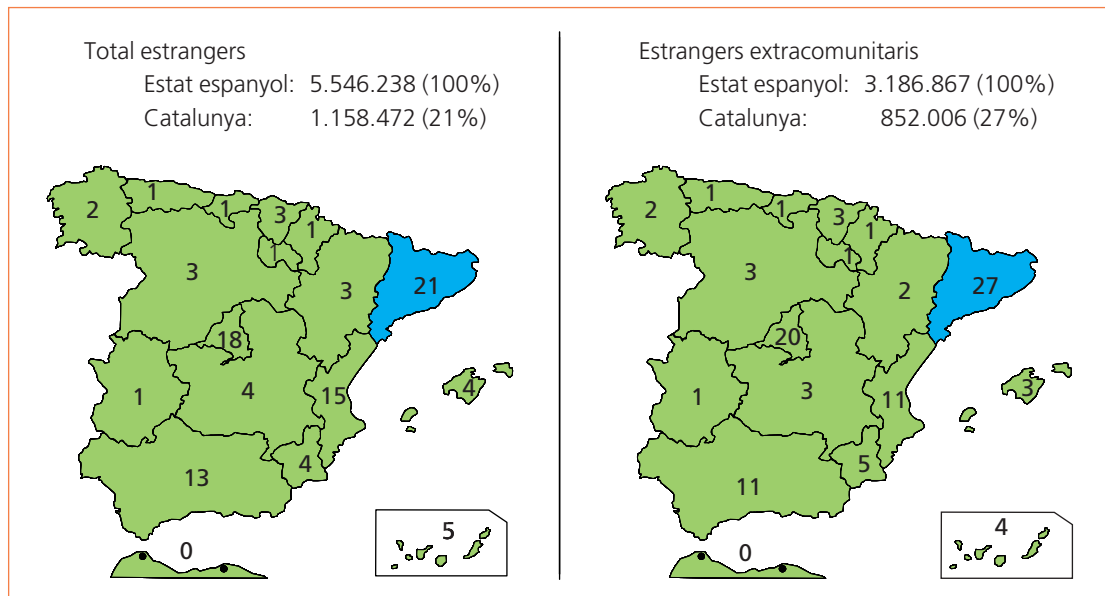
Municipi	Població total	% població estrangera
Guissona	6.796	50,6
Castelló d'Empúries	11.910	50,2
Salt	30.247	42,0
Lloret de Mar	40.803	41,9
Sant Pere Pescador	2.175	39,6
Ullà	1.057	39,1
La Portella	767	37,8
Salou	26.752	35,9
La Jonquera	3.135	34,9
Roses	19.891	34,1

Font: Idescat, padró a 1 de gener de 2013

Destinació preferent de les persones estrangeres dins l'Estat espanyol

Es constata que les persones estrangeres que s'instal·len a l'Estat espanyol continuen escollint Catalunya com a destinació residencial prioritària. La dada que ho demostra és que a Catalunya està empadronat el 21% del total d'estrangers i el 27% del total de la població extracomunitària.

Distribució de la població estrangera empadronada a l'Estat espanyol. 2013

Font: INE, padró a 1 de gener de 2013

La capacitat d'atracció de Catalunya també es fa palesa amb el nombre d'autoritzacions de residència. Així, del total d'autoritzacions en vigor a 31 de desembre de 2012 a tot l'Estat, el 22,9% corresponen a Catalunya: 16,9% són de règim comunitari i 28,7%, de règim general.

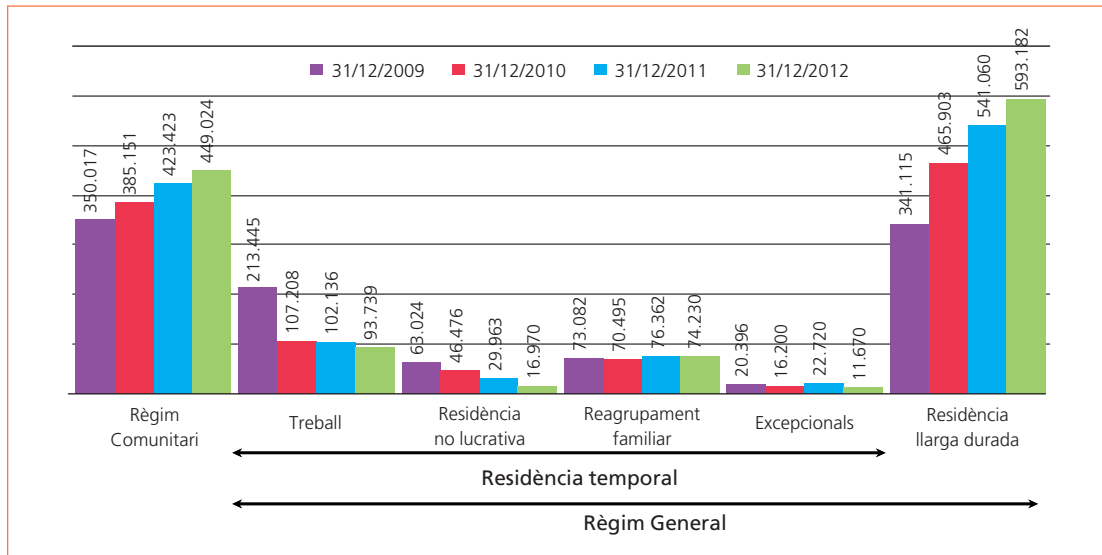
Distribució de les autoritzacions de residència en vigor a l'Estat espanyol. 31-12-2012

	Règim general					
	Total	Règim comunitari	Total	Residència de llarga durada	Reagrupament familiar	Altres
Total autoritzacions	5.411.923	2.655.347	2.756.576	2.029.053	213.178	514.345
Estat espanyol	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Andalusia	12,9	15,2	10,6	10,4	7,3	12,8
Aragó	3,5	3,9	3,0	3,0	4,2	2,7
Principat d'Astúries	0,9	1,0	0,8	0,6	1,2	1,2
Illes Balears	4,4	5,2	3,6	3,4	4,0	3,9
Canàries	5,1	6,7	3,7	3,7	2,9	3,6
Cantàbria	0,8	0,8	0,7	0,6	1,4	1,1
Castella i Lleó	3,5	4,4	2,7	2,7	3,9	2,5
Castella - La Manxa	4,2	4,9	3,5	3,6	3,7	3,3
Catalunya	22,9	16,9	28,7	29,2	34,8	23,8
Comunitat Valenciana	12,9	15,5	10,3	10,8	8,7	9,1
Extremadura	0,9	1,1	0,8	0,8	0,3	0,6
Galícia	1,9	2,2	1,6	1,3	2,5	2,2
Comunitat de Madrid	16,9	15,7	18,1	17,5	17,7	20,5
Regió de Múrcia	4,2	2,3	6,1	6,9	1,6	4,8
Comunitat Foral de Navarra	1,3	1,1	1,4	1,6	0,6	1,3
País Basc	2,5	2,0	2,9	2,4	3,2	5,2
La Rioja	1,0	0,9	1,0	1,1	1,8	0,6
Ciutats autònomes Ceuta i Melilla	0,3	0,3	0,4	0,4	0,2	0,4

Font: Observatorio Permanente de la Inmigración (MESS)

En els darrers anys han augmentat les autoritzacions de residència en vigor, tant de règim general com de règim comunitari, i en destaquen especialment el nombre de residents de llarga durada, que han passat dels 341.115 l'any 2009 als 593.182 el 2012.

Evolució de les autoritzacions de residència en vigor expedides a Catalunya. 2009-2012

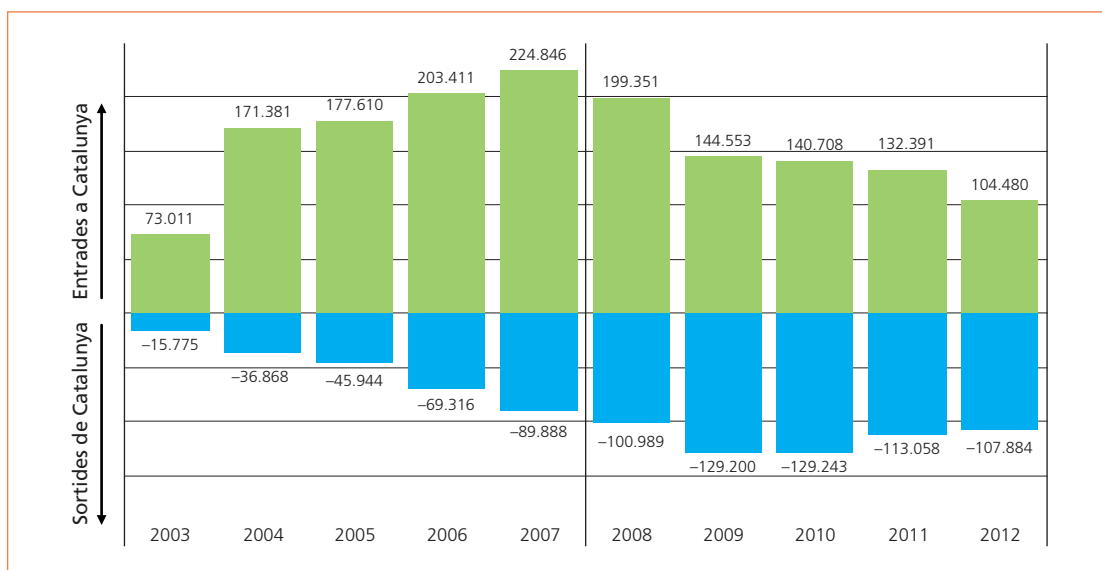

Font: Observatorio Permanente de la Inmigración (MESS)

Fluxos d'entrada i de sortida

A l'alentiment en les arribades ja esmentat, cal afegir l'augment dels fluxos de sortides de Catalunya. De fet, per primer cop en la darrera dècada, en 2012 el saldo migratori del col·lectiu de nacionalitat estrangera va ser negatiu, amb un registre de 104.480 entrades (83,1% que provenien de l'estranger i la resta, d'altres comunitats autònomes) i 107.884 sortides (81,6% cap a l'estranger).

Moviments migratoris de persones de nacionalitat estrangera. Catalunya. 2003-2012

Font: Idescat, Estadística de Variacions Residencials (EVR), 2003-2012

Després del període 2003-2007, en què es va registrar un saldo migratori positiu de pràcticament 600.000 persones estrangeres, l'intercanvi migratori entre Catalunya i l'estranger i d'altres comunitats autònomes va iniciar una tendència a reduir les entrades i a augmentar les sortides.

Saldos migratoris de Catalunya. Quinquennis 2003-2007 i 2008-2012

Període		Total migrants	Nacionalitat espanyola	Nacionalitat estrangera
2003-2007	Saldo migratori amb altres CA	-34.150	-42.172	8.022
	Saldo migratori amb l'estranger	593.870	9.424	584.446
	Total saldo migratori	559.720	-32.748	592.468
2008-2012	Saldo migratori amb altres CA	-11.527	-11.917	390
	Saldo migratori amb l'estranger	131.270	-9.449	140.719
	Total saldo migratori	119.743	-21.366	141.109

Font: Idescat, Estadística de Variacions Residencials (EVR), 2003-2012

Una dada rellevant, però, és que s'hi comptabilitzin persones naturalitzades dins del nombre de nacionals espanyols que marxen a l'estranger, degut a l'augment de les concessions de nacionalitat espanyola.

El perfil del migrant de 2012 correspon a un individu jove, home o dona, de 16 a 34 anys, que prové o que té per destinació els països d'Amèrica o els de la Unió Europea. En termes absoluts, els nacionals d'Equador lideren les sortides des d'Amèrica llatina. Pel que fa a les entrades, els fluxos més significatius són els de nacionals d'Hondures, Rússia, Marroc i Itàlia.

Saldo migratori entre Catalunya i l'estranger. 2012

		Immigracions			Emigracions			Saldo migratori		
		Total espanyols estrangers			Total espanyols estrangers			Total espanyols estrangers		
Total		92.625	5.802	86.823	98.776	10.791	87.985	-6.151	-4.989	-1.162
Sexe	Home	49.735	2.970	46.765	58.833	5.649	53.184	-9.098	-2.679	-6.419
	Dona	42.890	2.832	40.058	39.943	5.142	34.801	2.947	-2.310	5.257
Edat	< 16 anys	13.506	1.414	12.092	12.341	2.659	9.682	1.165	-1.245	2.410
	16 a 34 anys	49.428	1.838	47.590	44.978	3.864	41.114	4.450	-2.026	6.476
	35 a 54 anys	22.993	1.508	21.485	33.409	3.354	30.055	-10.416	-1.846	-8.570
	55 i més anys	6.698	1.042	5.656	8.048	914	7.134	-1.350	128	-1.478
Àrea	UE	17.446	1.474	15.972	7.635	4.521	3.114	9.811	-3.047	12.858
	Resta Europa	5.324	689	4.635	1.502	994	508	3.822	-305	4.127
	Àfrica	7.212	304	6.908	1.363	315	1.048	5.849	-11	5.860
	Amèrica	21.657	2.875	18.782	8.592	4.260	4.332	13.065	-1.385	14.450
	Àsia i Oceania	10.338	457	9.881	1.259	701	558	9.079	-244	9.323
	Caducitat	-	-	-	34.809	-	34.809	-34.809	-	-34.809
	No hi consta	30.648	3	30.645	43.616	-	43.616	-12.968	3	-12.971

Font: Idescat, Estadística de Variacions Residencials (EVR), 2012

Presència catalana a l'estranger

A 1 de gener de 2013 constaven 203.250 catalans empadronats a l'estranger. La majoria (127.524 persones, 63% del total) són persones nascudes a l'estranger que, tot i haver residit a Catalunya, han emigrat. També s'ha registrat un increment de la presència a l'estranger de catalans nascuts a Catalunya.

El perfil del català resident a l'estranger al llarg del període 2009-2013 és d'una persona en edat activa. Destaca l'increment dels menors de 16 anys, que representen l'11% del total de catalans residents a l'estranger.

Població catalana a l'estranger. 2009-2013

	Catalans a l'estranger	Nascuts a l'estranger	Nascuts a l'Estat espanyol					
			Total	Homes	Dones	Més petits de 16 anys	De 16 a 64 anys	Més grans de 64 anys
2009	144.002	80.400	63.602	30.558	33.044	3.622	41.118	18.862
2010	156.400	91.003	65.397	31.436	33.961	4.648	41.534	19.215
2011	170.909	103.420	67.489	32.524	34.965	5.292	42.420	19.777
2012	185.848	115.188	70.660	34.121	36.539	6.445	43.887	20.328
2013	203.250	127.524	75.726	36.723	39.003	8.306	46.528	20.892
UE-27	65.993	33.929	32.064					
Resta d'Europa	26.240	12.888	13.352					
Amèrica	101.924	76.311	25.613					
Àfrica	2.299	1.056	1.243					
Àsia i Oceania	6.794	3.340	3.454					

Font: INE, Padró d'Espanyols Residents a l'Estranger (PERE)

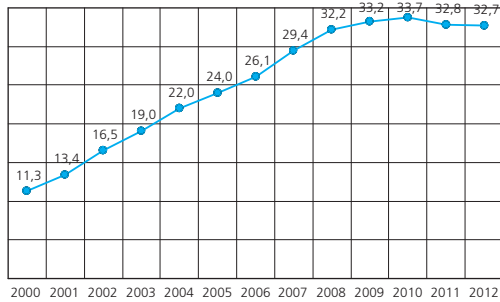
Entre les destinacions escollides per part de les persones que emigren, destaquen els països del continent americà, on en resideixen actualment la meitat, i els de països de l'Europa comunitària, que n'acullen el 32,5%².

Indicadors demogràfics d'integració

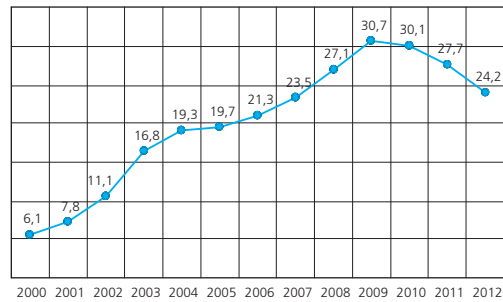
Si bé el grau d'integració social de les persones estrangeres que viuen a Catalunya és un concepte intangible difícil de mesurar de forma directa, hi ha indicadors demogràfics que mostren tendències, com ara el nombre de fills nats al país o el nombre de matrimonis mixtos registrats, que permeten deduir l'arrelament d'aquests col·lectius. Ambdós indicadors mostren aquesta tendència a l'alça, tot i la davallada dels darrers dos anys.

2. Per a més informació sobre saldos migratoris a Catalunya, es pot consultar el monogràfic del butlletí en xifres.

% de naixements amb algun progenitor estranger

% de matrimonis amb algun cònjuge estranger

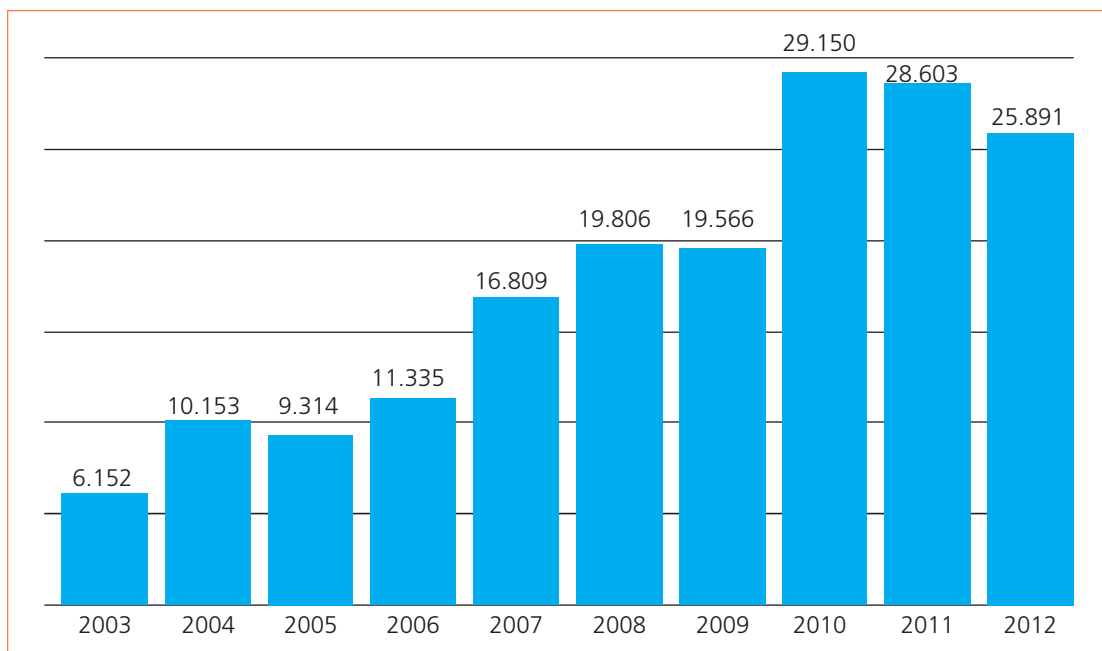

Font: Idescat, Moviment natural de la població, 2000-2012

Augment de les concessions de nacionalitat

Les persones amb nacionalitat diferent a l'espanyola deixen de ser considerades estrangeres en el moment de nacionalitzar-se. Catalunya ha experimentat un creixement espectacular del volum de naturalitzacions en els darrers anys, especialment l'any 2010, en què es van aprovar 29.150 sol·licituds.

Evolució de les nacionalitzacions concedides a Catalunya

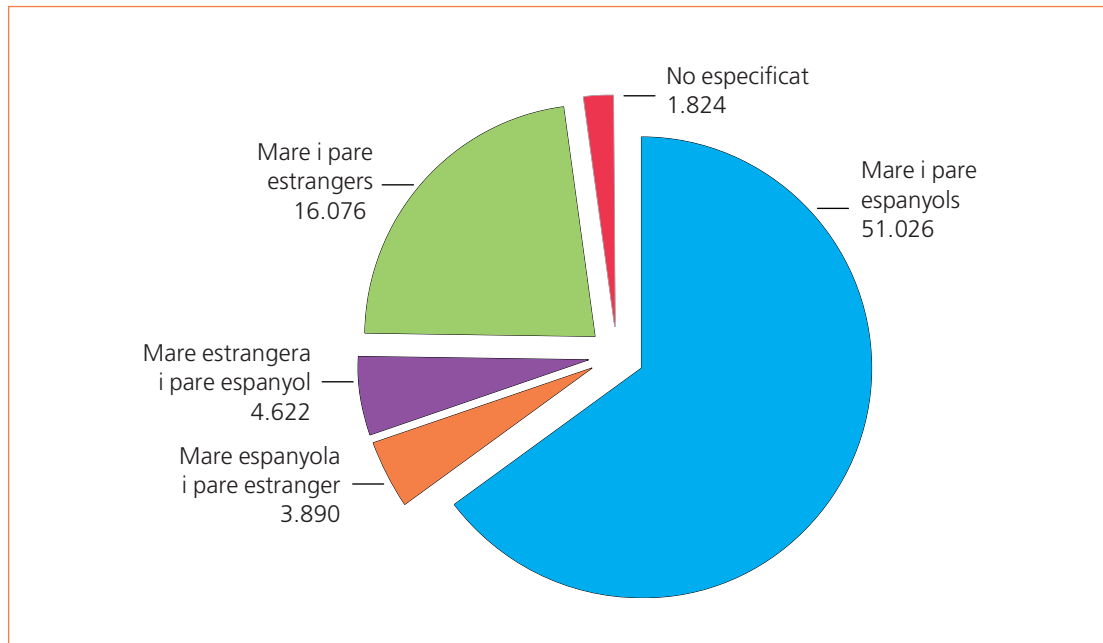
Font: MESS, Observatorio Permanente de la Inmigración. Xifres a 31 de desembre de cada any

De les 25.891 nacionalitzacions que es van aprovar a Catalunya el 2012, un 21,3% (5.502) es van concedir a persones originàries del Marroc i un 18,8% (4.859) d'Equador. Altres col·lectius nombrosos són Colòmbia (11,7%), Perú (9,0%), Bolívia (7,2%), Argentina (4,7%) i la República Dominicana (4,4%).

Augment dels naixements de progenitors estrangers

El 2012 un de cada cinc nadons registrats a Catalunya (el 20,8%) tenia ambdós progenitors estrangers, el 6,0% eren fills de mare estrangera i pare espanyol i el 5,0% tenien la mare espanyola i el pare estranger. S'aprecia doncs un augment significatiu dels nounats fills de mare o pare estrangers en els darrers anys, que passen del 12,3% del total de naixements registrats el 2000 al 32,7% dels registrats el 2012.

Naixements registrats a Catalunya. 2012

Font: Idescat, Moviment natural de la població 2012

Ús de la llengua catalana

D'altra banda, segons els baròmetres de la comunicació i la cultura elaborats per la FUNDACC, entre 2008 i 2012 es detecta un augment de l'ús del català com a llengua habitual de la població estrangera. Així, mentre que el 2008 el català era la llengua habitual per a un 2,9% de les persones estrangeres, el 2012 la proporció s'ha triplicat fins a assolir més del 6%.

Principal llengua habitual segons procedència. Catalunya. 2008-2012

	Autòcton		Estranger	
	2008	2012	2008	2012
Català	45,5	52,9	2,9	6,1
Castellà	54,2	46,8	74,5	70,4
Altres llengües	0,3	0,3	22,6	23,5
	100,0	100,0	100,0	100,0

Font: Baròmetre de la Comunicació i la Cultura, 2008 i 2012

Evolució de l'alumnat estranger

L'evolució de l'alumnat estranger matriculat en els centres educatius de Catalunya ha experimentat un creixement sostingut durant la darrera dècada, si bé en el curs 2012-2013 la tendència canvia i s'aprecia una disminució del nombre d'alumnes que ens remet fins a xifres similars a les de dos cursos acadèmics anteriors.

Aquest canvi de tendència actua en paral·lel a la presència del total de població estrangera al país, per bé que els processos de reagrupació familiar continuen comportant l'arribada d'infants i joves que s'incorporen al sistema educatiu català.

Evolució de l'alumnat matriculat en els centres educatius de Catalunya

Curs	Total alumnes			Alumnes estrangers		
	Públic	Privat	Total	Públic	Privat	Total
2007-2008	709.486	428.404	1.137.890	119.052	22.748	141.800
2008-2009	741.793	432.375	1.174.168	128.453	25.374	153.827
2009-2010	768.515	434.245	1.202.760	130.171	24.527	154.698
2010-2011	800.560	427.850	1.228.410	134.413	26.091	160.504
2011-2012	833.289	427.759	1.261.048	138.703	26.065	164.768
2012-2013	843.408	423.284	1.266.692	136.330	24.139	160.469

Font: Departament d'Ensenyament. Estadística de l'educació

La concentració de l'alumnat estranger en l'escola pública és un fet evident: si bé fa una dècada per cada alumne estranger adscrit a una escola privada 4 anaven a una escola pública, actualment gairebé són 6 els alumnes estrangers que assisteixen a un centre educatiu de titularitat pública per cada alumne estranger que ho fa a l'escola privada. Això fa que la proporció d'alumnat estranger en el curs acadèmic 2012-2013 sigui d'un 16,2% en centres públics i d'un 5,7% en centres privats, d'un total del 12,7%.

Alumnat matriculat en els centres educatius segons nacionalitat. Catalunya. Curs 2012-2013

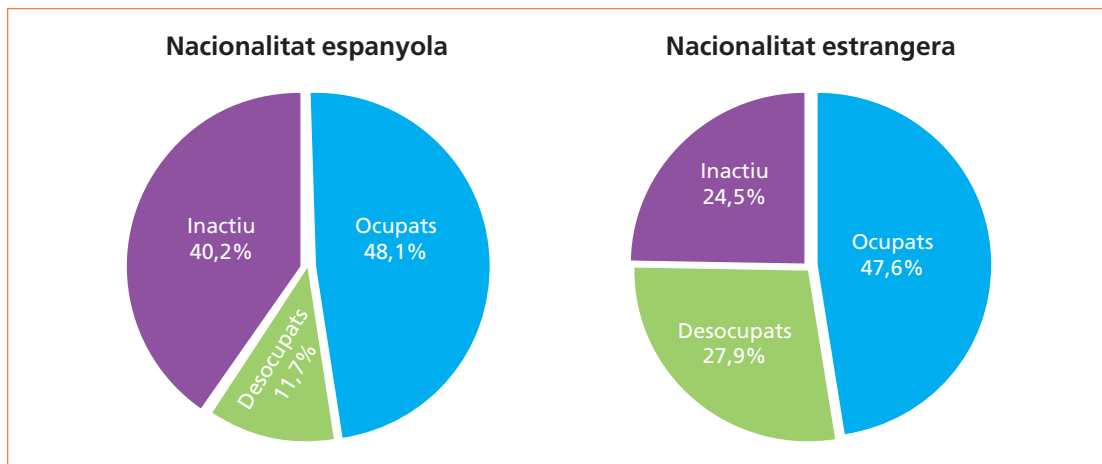
Titularitat	Nacionalitat dels alumnes	Total alumnes	Infantil	Primària	ESO	Batxillerat	Cicles Formatius
Total centres	Total	1.266.692	327.624	459.845	284.658	87.152	107.413
	espanyols	1.106.223	292.271	403.296	239.092	78.688	92.876
	estrangers	160.469	35.353	56.549	45.566	8.464	14.537
	% estrangers	12,7	10,8	12,3	16,0	9,7	13,5
Centres públics	Total	843.408	221.482	306.586	178.069	57.708	79.563
	espanyols	707.078	190.265	257.791	141.205	50.347	67.470
	estrangers	136.330	31.217	48.795	36.864	7.361	12.093
	% estrangers	16,2	14,1	15,9	20,7	12,8	15,2
Centres privats	Total	423.284	106.142	153.259	106.589	29.444	27.850
	espanyols	399.145	102.006	145.505	97.887	28.341	25.406
	estrangers	24.139	4.136	7.754	8.702	1.103	2.444
	% estrangers	5,7	3,9	5,1	8,2	3,7	8,8

Font: Departament d'Ensenyament. Estadística de l'educació

Situació del mercat laboral

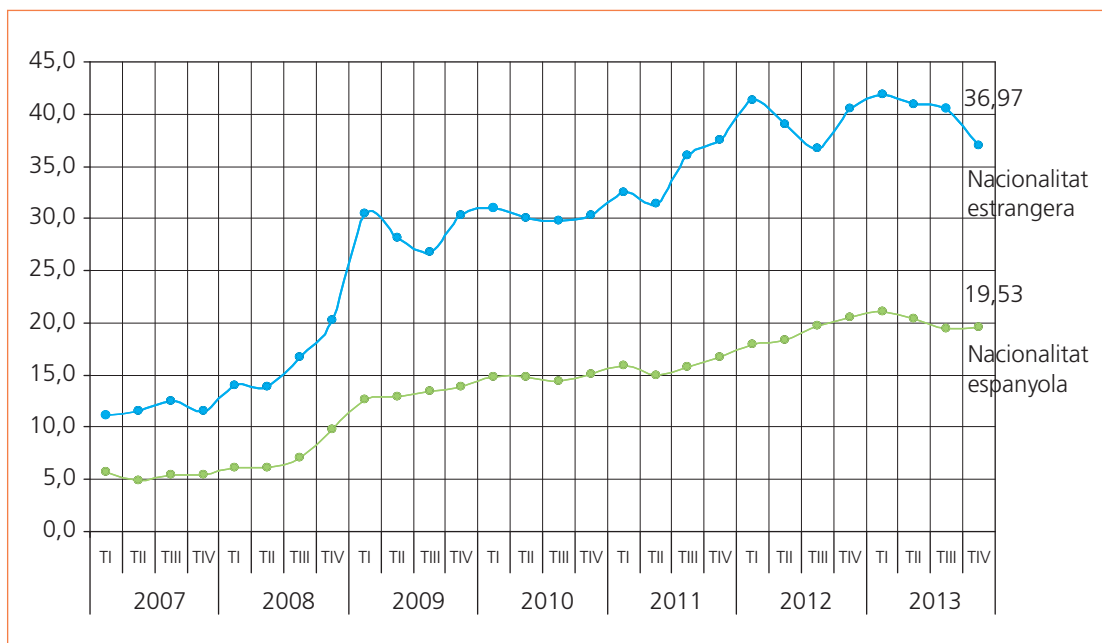
Segons les dades de l'Enquesta de població activa del quart trimestre de 2013, a Catalunya constaven 577.700 persones de nacionalitat estrangera de 16 anys i més que es declaraven actives, 364.100 d'elles ocupades i 213.600 (una de cada tres) en situació d'atur. En el cas de la població autòctona, tot i que la crisi també l'ha afectat notòriament, el volum de desocupats assolia l'11,7% (una de cada vuit persones). D'altra banda, el 40,2% de les persones de nacionalitat espanyola es va declarar inactiva, davant del 24,5% d'inactius comptabilitzats entre els estrangers.

Activitat de la població de 16 anys i més segons nacionalitat. Catalunya. 4t trimestre 2013

Font: Idescat amb dades de l'Enquesta de Població Activa (EPA) de l'INE, 4t trimestre de 2013

Evolució de la taxa d'atur estimada. Catalunya. 2007-2013

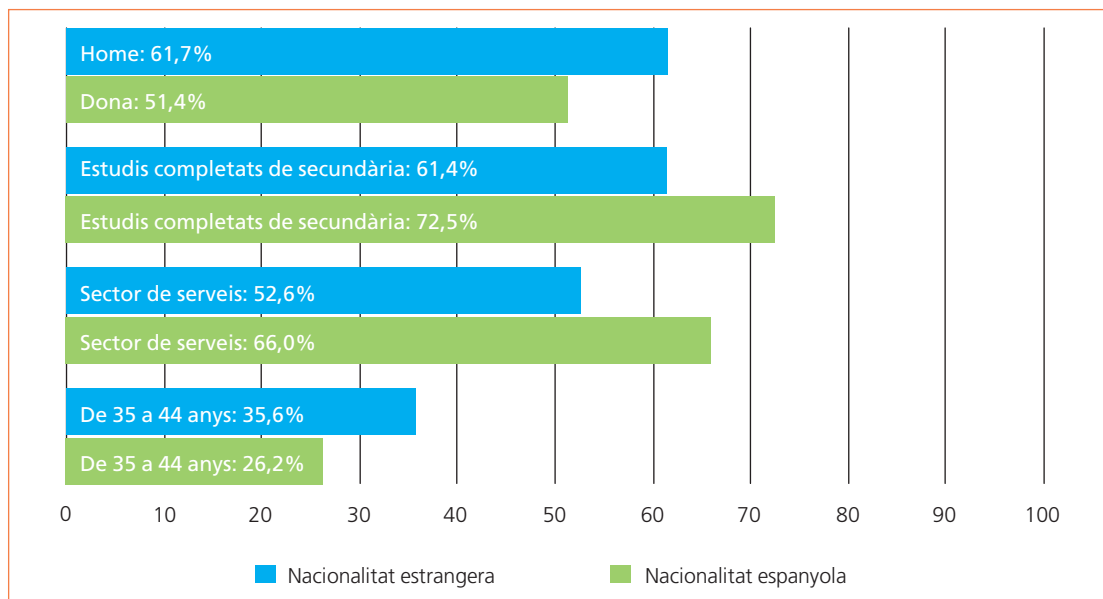

Font: Idescat amb dades de l'Enquesta de Població Activa (EPA) de l'INE

Atès que, com s'ha indicat, la població estrangera és més jove que la població autòctona, la proporció de persones inactives és molt inferior, motiu pel qual la taxa d'atur (% d'ocupats sobre el total d'actius) és superior a la del col·lectiu de nacionalitat espanyola, tal com mostra el gràfic següent. A més, s'observa que la taxa d'atur de la població estrangera és força més fluctuant que la taxa d'atur de la població espanyola, fet que coincideix amb l'estacionalitat dels sectors on la població estrangera tendeix a estar sobrerrepresentada, com són l'hoteleria i el comerç.

Les persones aturades i inscrites a les oficines del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC), tenen un perfil molt semblant independentment de la nacionalitat:

Perfil de les persones aturades inscrites a les oficines del SOC. Catalunya. Desembre 2013

Font: Observatori d'Empresa i Ocupació

Es tracta d'individus d'entre 35 i 44 anys, provinents del sector serveis i amb estudis secundaris acabats, si bé entre els espanyols predominen les dones i entre els estrangers, els homes. Entre els joves aturats de 16 a 29 anys, un de cada quatre és estranger (23,4%), una proporció anàloga a la que representa sobre el conjunt d'aquest grup (24,7% dels joves empadronats són estrangers).

Catalunya és la comunitat autònoma amb més persones estrangeres afiliades a la Seguretat Social de tot l'Estat espanyol: 337.454 afiliats estrangers, que suposen el 22,3% del total, segons les dades de gener de 2014.

Per col·lectius, destaquen els nacionals del Marroc, Romania, Xina i Romania, amb més de 20.000 afiliats registrats cadascun. El pes que tenen els afiliats al règim de la llar és molt significatiu entre el col·lectiu originari de Bolívia: el 50,1% del total d'afiliats d'aquest país, mentre que entre els xinesos prevalen els autònoms (45,2%).

Afiliats estrangers a la Seguretat Social en alta laboral. Catalunya. Mitjana de gener de 2014

Països	Total	General	Agrari	Llar	Autònoms	Mar
Bulgària	3.987	2.987	199	296	500	5
Romania	30.656	22.024	2.563	2.242	3.782	45
Resta de la UE	66.514	50.835	481	459	14.689	50
Marroc	39.679	28.931	4.382	3.059	3.149	158
Xina	23.396	12.495	56	258	10.587	–
Bolívia	19.414	9.064	116	9.728	504	2
Equador	15.596	12.081	164	2.576	771	4
Pakistan	12.936	9.385	606	202	2.742	1
Colòmbia	11.512	9.152	152	1.450	751	7
Perú	11.250	8.309	22	2.237	647	35
Argentina	7.880	6.079	15	575	1.207	4
Ucraïna	6.316	4.670	182	958	503	3
Hondures	6.309	2.599	45	3.551	114	–
Resta de països	82.009	55.910	3.849	13.289	8.813	148
TOTAL	337.454	234.521	12.832	40.880	48.759	462

Font: Ministerio de Empleo y Seguridad Social, treballadors afiliats a la Seguretat Social en alta laboral

En síntesi:

- La situació socioeconòmica actual afecta especialment la població immigrada. Un exemple el tenim en la taxa d'atur, que dobla la de la població autòctona.
- Cal seguir treballant per la igualtat d'oportunitats en tots els àmbits, en especial el de l'educació, on el fracàs escolar és més present entre els fills de famílies d'origen immigrant. La societat ha de tenir un retorn del l'esforç esmerçat en les aules d'acollida i els plans d'entorn. Igualment cal garantir l'accés a la sanitat pública per a tothom malgrat les restriccions de l'Estat espanyol.
- Catalunya està passant de la immigració a l'emigració. Les dades indiquen un canvi de tendència provocat per la difícil situació econòmica. Les administracions han de vetllar perquè les persones que emigren no perdin el seu vincle amb Catalunya.
- Que s'hagi produït un canvi en la percepció de la immigració com un problema social no significa que es pugui relaxar el treball en la lluita contra el racisme i la xenofòbia. L'augment de partits polítics amb discursos xenòfobs pot tenir conseqüències directes en les eleccions europees de maig de 2014.
- Els indicadors demogràfics d'integració són només unes primeres pistes sobre l'estat de la integració a Catalunya. Per aprofundir sobre aquest tema, el Govern ha elaborat un primer Informe sobre la integració de les persones immigrades a Catalunya³.
- Els plans d'actuació que es desenvolupen anualment a partir d'aquest Pla són documents dinàmics que han d'evolucionar de manera que s'adaptin a les circumstàncies socioeconòmiques del país.

3. http://premsa.gencat.cat/pres_fsvp/docs/2013/11/22/11/26/336ffda8-bbe1-4b55-938c-c17738f3c618.pdf

2

Pla de ciutadania i de les migracions: horitzó 2016

El Pla de ciutadania i de les migracions: horitzó 2016 (PCM) manté una línia de continuïtat respecte del Pla de ciutadania i immigració 2009-2012. Les fonts de les quals s'ha nodrit el PCM són: 1) les aportacions departamentals i dels espais de participació; 2) els nous moviments demogràfics –l'emigració–; 3) els mandats de la Llei d'acollida, i 4) la prioritat del Govern relativa al dret de decidir i la transició nacional. El Pacte Nacional per a la Immigració (PNI), signat el 2008, i el seu Document de consens de 2012, són documents fonamentals a partir dels quals es desenvolupa el nou esquema del Pla. D'altra banda, el procés d'elaboració i participació ha permès fer una revisió de les previsions contingudes en aquests marcs de referència per tal d'adaptar-lo a la conjuntura social i econòmica actual. El Pla considera que l'Administració ha de poder donar respostes adients i eficients a les noves demandes i a les necessitats vives que arriben de la societat.

A. Principis

Els principis sobre els quals es basa el PCM asseguren la continuïtat institucional dels assumptes pel PNI, amb les actualitzacions adients obligades pels canvis socioeconòmics actuals. Els principis d'actuació són:

- Garantir el respecte i l'extensió dels drets humans.
- Garantir la convivència i la cohesió social a Catalunya.
- Garantir al conjunt de la societat la igualtat de drets i el respecte als deures.
- Garantir una ciutadania basada en el pluralisme, la igualtat i el civisme com a norma de convivència.
- Promoure l'autonomia i la igualtat d'oportunitats per afavorir la igualtat efectiva, eliminant condicions o circumstàncies arbitràries.
- Universalitzar el dret d'accés als serveis, entenent-lo com l'accés de cada titular al conjunt de recursos, equipaments, projectes i programes.
- Normalitzar, és a dir, evitar estructures paral·leles que poguessin provocar la segregació dels titulars del dret d'accés als serveis. L'atenció ha de tendir a dur-se a terme en el marc ja existent de recursos, equipaments, projectes i programes. Les

respostes específiques són contingents i estan relacionades amb necessitats que també ho són.

- Admetre, als serveis, enfocaments diferenciats o especificitats atesa l'heterogeneïtat de les persones titulars segons criteris d'edat, origen, sexe, habilitats o nivell formatiu.
- Incorporar la perspectiva de gènere al llarg de tot el procés i, particularment, com a eina d'anàlisi i de planificació.
- Incorporar la lluita contra el racisme i la xenofòbia en totes les accions dels agents signants del Pacte Nacional per a la Immigració.
- Adaptar les mesures proposades a la heterogeneïtat territorial de Catalunya.
- Garantir l'aplicació de les actuacions a través de la dotació de recursos.
- Fer-ne el seguiment i l'avaluació.

Pel que fa a la Llei d'acollida, vigent del 2010 ençà, el Pla de Govern 2013 – 2016⁴ remarca dues actuacions executives d'importància cabdal en l'activitat de la Generalitat en l'àmbit migratori:

- L'elaboració de l'informe anual sobre l'estat de la integració de la immigració a Catalunya.
- El desplegament del Servei de Primera Acollida per a persones nouvingudes.

Tot i això, no pot acotar-se un espai determinat i exclusiu d'acció per a les polítiques en l'àmbit de la immigració perquè hi ha d'altres espais a tenir en compte: l'exclusió social, la lluita contra la pobresa, l'atenció a la infància i a la joventut o l'accés als serveis públics. La Unió Europea, en l'àmbit de la protecció social i la cohesió, recomana als estats membres un seguit d'objectius comuns⁵ importants per a la integració a les societats europees. Aquests objectius són:

- Assegurar la inclusió social activa de tothom promovent la participació en el mercat de treball i lluitant contra la pobresa i l'exclusió de les persones i els grups més marginats.
- Garantir l'accés de tothom als recursos bàsics, als drets i serveis socials necessaris per participar a la societat, i alhora fer front a les diferents formes d'exclusió extrema i lluitar contra totes les formes de discriminació que portin a l'exclusió.
- Garantir l'accés de tothom a una atenció sanitària adient, i a les cures a llarg termini, bo i assegurant que la necessitat de cures no porti a la pobresa i a la dependència financera. Abordar les desigualtats en l'accés a l'atenció sanitària i als seus resultats.

4. Eix 2 de *Cohesió social i serveis d'interès públic*. Pla de Govern 2013-2016, annex, actuacions executives números 120 i 123. Podeu consultar el document sencer a: www.govern.cat/pres_gov/AppJava/docrel/acord-govern/contingut/download/8642.htm?mode=static

5. Europe Website on Integration. Podeu consultar el document sencer a: http://ec.europa.eu/ewsi/en/Integration_in_other_policy_areas.cfm

B. Actors

El que caracteritza les polítiques de ciutadania, de gestió de la diversitat i de cohesió social és el que anomenem governança multinivell, on les decisions preses de forma interdependent pels diferents nivells administratius afecten directament les polítiques socials.

Els actors responsables dels programes d'aquest Pla són la societat i les administracions. El sistema institucional de la gestió migratòria de la Generalitat figura al títol III de la Llei 10/2010, de 7 de maig.

La Generalitat

La Comissió Interdepartamental d'Immigració, que és l'òrgan col·legiat de coordinació intraadministratiu, format pels departaments i les unitats de la Generalitat que tenen responsabilitats en matèria d'immigració.

Els departaments de la Generalitat, com a responsables d'impulsar polítiques públiques que afecten la població immigrada.

La Taula de Ciutadania i Immigració (TCI), que és l'òrgan col·legiat consultiu que canalitza la participació del conjunt de la població i de les seves entitats. Un dels principis rectors que han d'orientar les polítiques dels poders públics és el de foment de la participació (article 43 de l'Estatut d'autonomia).

La Direcció General per a la Immigració (DGI), que coordina l'acció de l'Administració de la Generalitat i la dels ens locals en matèria d'acollida i immigració, i col·labora en el disseny i la gestió de les polítiques públiques respectives si afecten la població immigrada i retornada. Ha de donar el suport pressupostari i de personal necessaris per al funcionament de la Taula de Ciutadania i Immigració i la Comissió Interdepartamental d'Immigració.

La societat civil

Les entitats socials formades per persones immigrades o que treballen amb aquesta població, moltes de les quals són beneficiàries d'ajuts de la DGI a través de les convocatòries de subvencions respectives. Els agents econòmics i socials i les entitats municipalistes, totes elles amb representació a la Comissió Permanent de la TCI o als diferents grups de treball que en formen part.

El món local

El món local és un actor indispensable en aquest estil de governança, que des de la confiança, la complicitat i la col·laboració actua per assolir els objectius plantejats en els plans de govern successius en l'àmbit de les migracions i de la cohesió social.

L'acollida de les persones i la promoció de la seva igualtat es duu a terme amb ajuntaments i consells comarcals a través dels contractes programa signats amb el Departament de Benestar Social i Família. Més de la meitat del pressupost de la DGI es destina a políti-

ques que s'implementen des de la proximitat. L'objectiu principal és que els serveis públics s'adeqüin a la realitat, concretant i institucionalitzant unes pautes d'actuació on totes les administracions de Catalunya realitzin les activitats necessàries per a la integració de totes les persones.

D'aquest treball comú en surten programes de col·laboració tant diversos com els d'acollida als municipis, programes d'alfabetització per cobrir la demanda creixent en el marc del programa «Lletres per a tothom», el treball comunitari a barris, el suport i acompanyament en els programes de reagrupament familiar, o les sessions de formació sobre el coneixement de la societat catalana.

En un entorn tant variable com l'actual, de la coordinació constant amb el món local en surt la capacitat de detectar noves situacions de vulnerabilitat i noves oportunitats de treball. I planteja reptes que cal tractar amb la participació d'equips multidisciplinaris com ara les taules territorials de ciutadania i immigració, les taules locals de prevenció de la mutilació genital femenina, i el treball en l'estratègia antirumors, en les campanyes de treball agrícola temporal, o en comissions de treball ad hoc.

Finalment, la Generalitat de Catalunya, en el marc de la seva competència, emet els informes d'estrangeria a proposta dels ens locals. A través d'aquesta col·laboració, s'acredita de forma rigorosa el grau d'integració de les persones d'origen estranger a Catalunya i la idoneïtat de l'habitatge on es pretén reagrupar la família.

Finalment, cal citar la disposició addicional cinquena de la Llei 10/2010, de 7 de maig, per la qual es crea la Comissió Mixta Paritària Generalitat – Ens Locals, per facilitar la coordinació i la col·laboració en matèria d'acollida, amb les funcions que ambdues parts acordin.

L'Estat

La Direcció General per a la Immigració col·labora amb l'Administració General de l'Estat en la gestió de les competències relatives a l'estrangeria, el dret d'asil, els apàtrides i els retornats. Aquesta col·laboració es duu a terme de forma regular i ordinària mitjançant la relació amb les oficines d'estrangeria i amb les subdelegacions de l'Estat a Catalunya (article 20 de la Llei 10/2010, de 7 de maig).

A més, la col·laboració i la coordinació es canalitzen a través de tres òrgans col·legiats interadministratius (article 68 i disposició addicional segona de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener):

- Subcomissió Bilateral de Cooperació Generalitat-Estat en matèria d'immigració.
- Conferència Sectorial d'Immigració.
- Comissió Sectorial d'Immigració.

La col·laboració de la Generalitat amb l'Estat en relació amb la protecció internacional s'ha de canalitzar a través dels dos òrgans següents:

- Comissió Interministerial d'Asil i Refugi.
- Oficina d'Asil i Refugi.

La Unió Europea

La Direcció General per a la Immigració gestiona les seves relacions amb les institucions de la UE mitjançant la col·laboració de la Delegació del Govern davant la Unió Europea (Brussel·les).

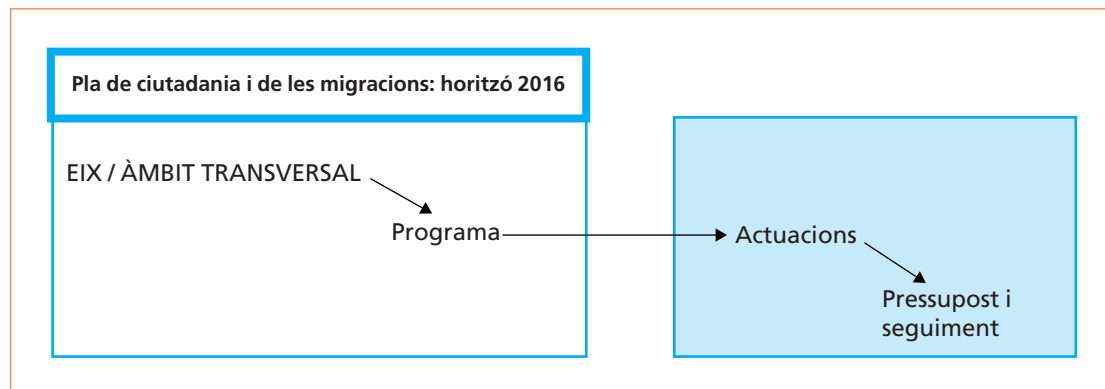
La DGI ha de promoure les relacions institucionals amb diverses organitzacions representades a Brussel·les, amb la finalitat de millorar el coneixement i la col·laboració recíproques: la xarxa de punts nacionals de contacte (PNC), en els àmbits de l'antidiscriminació, l'asil o la immigració, la Representació Permanent d'Espanya davant la UE (REPER), el Comitè de Regions, el Parlament Europeu, el Comitè Econòmic i Social Europeu, les diferents unitats de la Comissió Europea, la xarxa ERLAI, les delegacions d'altres comunitats autònomes i d'altres estats membres i regions europees.

C. Estructura del Pla

L'estructura que dóna forma al PCM es basa en els tres eixos del PNI, articulats en un segon nivell de concreció que es correspon amb els cinc àmbits transversals discutits als espais de participació del procés d'elaboració del Pla.

Com és propi en tot pla estratègic, al voltant de cada eix del PNI s'hi articulen els programes pertinents segons la naturalesa de les actuacions del proper quadrienni. És en els plans d'actuació anuals on es detallen les actuacions a desenvolupar, el pressupost destinat i, un cop acabat, s'hi adjunten els informes d'execució que constitueixen l'eina per avaluar el compliment real del Pla.

Esquema 1. Estructura del Pla de ciutadania i de les migracions i els plans d'actuació

D. Eixos i àmbits transversals. Programes

Al PNI s'assenyala que «el gruix de la nova immigració ha reflectit les necessitats creixents no cobertes pel mercat de treball» i s'hi destaca la necessitat estructural de mà d'obra amb un gran ventall de qualificacions, és a dir, de «nous catalans i catalanes amb voluntat de permanència», i s'hi conclou que «les polítiques de gestió dels fluxos migratoris han de

prioritzar l'entrada regular de població estrangera a Catalunya vinculada a les necessitats reals del nostre mercat de treball i a les previsions d'evolució de la població ocupada en el futur, la seva permanència i, per tant, la necessitat de la seva integració a mitjà i llarg termini»⁶. D'aquestes premisses en deriva la necessitat d'abordar «les polítiques de gestió dels fluxos migratoris prioritzant les entrades regulars vinculant-les, d'una banda, a les necessitats reals del mercat de treball i, de l'altra, a l'ocupabilitat al llarg de tota la vida laboral i des d'una perspectiva integral; és a dir, tenint en compte les persones productores, llur família i llur projecte vital»⁷.

Vigència de dos factors clau:

- La dependència dels fluxos migratoris respecte del mercat laboral.
- La integració necessària de la població nouvinguda.

Tanmateix, no es pot obviar que la situació econòmica s'ha capgirat respecte al 2008. La desacceleració econòmica no sols ha frenat la demanda de mà d'obra sinó que ha fet créixer l'atur i la desigualtat, ha destruït llocs de treball –especialment d'ocupacions no qualificades, sovint amb rotació i temporalitat altes i amb sous baixos–, i ha fet caure l'activitat econòmica a un nivell tant baix que resulta incert preveure'n la recuperació.

La crisi econòmica actual també ha provocat un canvi de paradigma no previst al PNI: l'emigració. Al retorn de les persones d'origen immigrat, nacionalitzades o no, s'hi suma també part del jovent català que decideix fer el seu projecte migratori particular. S'obre, per tant, un nou escenari on la mobilitat és clarament bidireccional. Tot i això, tal com va concloure la conferència «*L'emigració des de Catalunya*», «No s'ha de pretendre adoptar l'emigració com una alternativa i utilitzar-la com a vàlvula d'escapament. Ni tampoc s'ha d'oblidar que encara hi ha molta feina a fer en relació a la gestió de la immigració, ja que seria molt negatiu per a la societat catalana deixar perdre tots els avenços assolits en aquesta matèria»⁸.

D'altra banda, cal posar en valor factors com la sensibilització de la població autòctona vers l'arribada i l'assentament de la població immigrada, i el nivell de cohesió social que ha sabut mantenir el conjunt de municipis catalans en coordinació amb la resta d'administracions supramunicipals i amb l'Administració de la Generalitat.

Els instruments de col·laboració amb els ens locals són clau. Les activitats que es desenvolupen a través dels contractes programa, malgrat la supressió dels fons estatals, en són un model d'èxit. Un exemple d'aquesta coordinació és haver estat capaços d'establir uns criteris comuns en la valoració dels informes d'estrangeria i millorar i fer més eficient la intervenció dels ens locals i la Generalitat en la resolució dels procediments d'arrelament i de reagrupament familiar. Igualment, les taules territorials de ciutadania i immigració són un altre instrument de contacte amb les especificitats del territori.

Fins ara, les administracions havien centrat l'atenció en el foment de la participació social i política de la societat, incloent-hi els nouvinguts. Des d'aquesta perspectiva el Pla vol enfortir el paper de les associacions de suport i de persones immigrades, així com la

6. Pacte Nacional per a la Immigració, pàg. 32 i 33

7. Pla de ciutadania i immigració 2009-2012, pàg. 93

8. *L'emigració des de Catalunya. Relatoria de la conferència*. Barcelona, 29 d'abril de 2013. CIDOB

participació civil en diferents òrgans i processos participatius i, dins l'àmbit polític específic, ajudar al consens necessari per no instrumentalitzar de manera partidista el fet migratori. Pel que fa al tràmit de la nacionalització, durant la reforma de la LOEX i el seu desplegament reglamentari, la Taula de Ciutadania i Immigració, amb una posició comuna, va elaborar esmenes per tal que es tinguessin en compte en el tràmit parlamentari.

Un tema cabdal en l'agenda política a Catalunya és la qüestió nacional. El nou escenari polític a Catalunya ve marcat pels esdeveniments que van tenir com a fites més rellevants les consultes ciutadanes en diferents municipis sobre la independència (del setembre de 2009 a l'abril de 2011), la manifestació del 10 de juliol de 2010 organitzada per Òmnium Cultural sota el lema «Som una nació. Nosaltres decidim», la manifestació Catalunya, nou estat d'Europa, de l'onze de setembre de 2012, organitzada per l'Assemblea Nacional Catalana, i la Via Catalana, de l'onze de setembre de 2013.

En la societat civil hi ha el ferm convenciment que en aquesta consulta ha de poder participar-hi tota la població i, per tant, es treballa per implicar-hi tots els sectors de la ciutadania.

Per tant, als tres eixos del PNI que segueixen plenament vigents, s'hi han d'encaixar alhora, necessàriament, aquests nous factors clau.

L'estructura del PCM incorpora les reflexions dels cinc espais de participació en qualitat d'àmbits transversals, de manera que s'identifiquen més clarament les necessitats i demandes actuals del fet migratori, i resulta imperatiu donar-los resposta.

Altres factors clau:

- Polítiques migratòries de doble sentit: immigració i emigració.
- Vigència de la necessitat de construir un espai compartit de comunicació, de convivència, de reconeixement i de participació en la societat catalana.
- La implicació de tots els sectors de la població en el procés de decisió sobre el futur polític de Catalunya.

Àmbits transversals:

- I. Polítiques migratòries i context socioeconòmic.
- II. Identificació-integració.
- III. Convivència i cohesió social.
- IV. Infants i joves.
- V. Transició nacional.

I. Polítiques migratòries i context socioeconòmic

Polítiques migratòries

Les dades sociològiques i demogràfiques indiquen un punt d'inflexió en les dinàmiques migratòries provocat per la difícil situació econòmica de Catalunya. Per primer cop el saldo migratori de 2012 va ser negatiu, independentment de la nacionalitat dels migrats. Aquesta dada posa de relleu l'impacte de la nova mobilitat a Catalunya, una realitat com-

plexa i multidimensional que sens dubte esdevindrà un fet habitual en la nostra societat. Aquest canvi conceptual deixa enrere les referències exclusives a la política d'immigració per parlar de polítiques migratòries, tenint present com les noves dinàmiques migratòries afecten i afectaran la societat catalana.

La realitat intrínseca que Catalunya sempre ha estat terra d'acollida ha d'esdevenir una fortalesa a l'hora de concebre la nova realitat emigratòria. No es pot menysvalorar el que sabem com a país d'immigració que som a l'hora d'afrontar aquest repte. Per aquest motiu es fa necessari posar a l'abast de les persones que decideixin emigrar tota la informació i orientació necessàries perquè puguin prendre les decisions amb el màxim de coneixement de causa, vetllar perquè l'experiència a l'exterior es produeixi en les millors garanties de qualitat, i afavorir el manteniment del vincle amb Catalunya i la possibilitat de retorn posterior dels catalans i catalanes perquè puguin contribuir amb les seves capacitats, experiències i formació a la recuperació econòmica i a la cohesió social de Catalunya.

L'objectiu de l'acció pública ha de ser l'enfortiment de les condicions de vida i del teixit productiu de manera que la migració no sigui una necessitat davant la manca de demandes de lloc de treball o l'absència d'expectatives de desenvolupament professional en el propi país, sinó una decisió d'oportunitats i d'avantatges professionals en un món globalitzat i de mobilitat creixent.

La política per a les migracions ha de ser una política integral, transversal, de llarg recorregut de tots els sectors implicats, coherent amb les estratègies nacionals de competitivitat, desenvolupament, educació, ocupació, inversió i investigació, i al mateix temps ha de satisfer les necessitats de la seva ciutadania a l'exterior i continuar treballant per convertir Catalunya en una destinació atractiva.

Context socioeconòmic

Pel que fa a l'anàlisi del context socioeconòmic i a les seves conseqüències sobre la població immigrada, l'espai de participació que hi ha intervingut ha carregat l'accent en la irregularitat sobrevinguda, és a dir, la situació en què es troben les persones estrangeres que, tot i tenir una autorització de residència, la perden després d'una situació perllongada d'atur. Igualment, moltes famílies han vist empitjorada la seva situació econòmica per la manca d'ocupació o per la precarietat laboral que han de suportar.

La formació i l'experiència laboral destaquen com un element clau per a la igualtat d'oportunitats. Així, la formació ha de possibilitar la mobilitat entre sectors d'una població que ja és notablement dinàmica en el mercat laboral. És especialment important promoció l'accés a ocupacions de qualitat a les persones en situació d'atur.

Mantenen la vigència, en els propers quatre anys, el servei per al reconeixement oficial de la formació reglada de les persones immigrants (Servei d'Acompanyament al Reconeixement Universitari - SARU), l'establiment de mecanismes eficaços de reconeixement de les competències professionals i el foment de totes aquelles mesures encaminades a possibilitar que la població immigrada que pateix fortament la recessió no es vegi obligada a treballar en sectors precaris, amb escasses possibilitats de sortir-se'n.

Finalment, es continua emfatitzant la necessitat d'oferir un retorn digne i amb garanties per a qui ha vist fracassat el seu procés migratori i que opta per tornar voluntàriament al país d'origen.

Per donar resposta a les necessitats detectades en aquest àmbit, es preveu dur a terme els programes d'actuació següents:

- **Programa d'informació i orientació per a les persones interessades a emigrar**
Desenvolupar les accions oportunes per promoure una xarxa coordinada d'informació i orientació pel territori català perquè aquelles persones que vulguin iniciar un procés emigratori puguin fer-ho amb el màxim coneixement de causa.
- **Programa d'aprofundiment i seguiment a l'exterior**
Desenvolupar un pla sobre mobilitat amb altres administracions i el teixit social i empresarial per garantir que es puguin desplegar totes les capacitats i potencialitats en els nous llocs de treball no sols en benefici de les societats que l'acullen sinó també en benefici de Catalunya.
- **Programes de retorn**
Impulsar el programa de retorn voluntari en coordinació amb l'Organització Internacional de les Migracions i la Creu Roja. El projecte migratori no sempre és un projecte d'èxit ni ha de ser una decisió definitiva. Cal centrar els esforços en les persones en situació de vulnerabilitat, ajudant-les a reincorporar-se a l'economia productiva del seu país d'origen. Per contra, als catalans d'origen i als seus descendents, cal facilitar-los la integració social a Catalunya.
- **Programa de gestió dels procediments d'estrangeria**
Recollir les actuacions derivades de les competències de la Generalitat en matèria d'estrangeria com, entre d'altres, la capacitat per tramitar les autoritzacions inicials de treball o bé els informes que acrediten l'esforç d'integració o l'adequació de l'habitatge per al reagrupament de familiars. Les noves competències que assumeixi la Generalitat en aquest camp s'han d'emmarcar dins aquest Programa.
- **Programa de col·laboració a la cooperació al desenvolupament**
Abordar els fluxos migratoris tenint en compte el desenvolupament dels països d'origen a fi de promoure una relació positiva entre ambdós processos. Les polítiques migratòries de la Generalitat no sols tenen lloc en territori català, sinó que –en la mesura de les competències de què n'és titular i de les capacitats de què disposa– l'àmbit d'actuació també cobreix els països d'origen de la immigració. Aquest vincle entre migracions i desenvolupament s'anomena *codesenvolupament*, entès com un instrument que vol que el potencial dels fluxos migratoris beneficïi el desenvolupament. Les actuacions de codesenvolupament, entre d'altres, pretenen promoure el desenvolupament dels països del Sud vinculant les persones immigrades que en són originàries i que resideixen a Catalunya.
- **Programa per dotar d'autonomia la població activa immigrada i facilitar-li l'ocupabilitat**
Apostar per una mà d'obra formada i qualificada davant la situació econòmica actual. Alhora, formar aquelles persones treballadores que, tot i tenir experiència i capacitat, es mouen en sectors laborals amb poca ocupació. Les polítiques de formació adreçades a les persones treballadores han de permetre'ls adquirir nous coneixements que els possibiliti obrir-se camí en sectors més dinàmics i que creen ocupació. Per aconseguir-ho, resulta imprescindible aprofundir en la col·laboració entre els diversos departaments que poden detectar les necessitats del mercat de

- treball, i relacionar-les amb les necessitats formatives, ja que són part indispensable de l'estratègia d'èxit de l'economia catalana.
- **Programa per combatre la contractació irregular**
Evitar els abusos, la vulneració dels drets de la mà d'obra, el control del treball no declarat, i assegurar unes condicions laborals dignes per a tothom, mitjançant el reforç de la Inspecció de Treball.
A més a més, per assegurar el foment de les migracions regulars, la Comissió d'Immigració del SOC ha de vetllar per fer arribar a l'Estat la proposta anual de llocs de treball a cobrir per persones estrangeres mitjançant la gestió col·lectiva de contractacions en origen, alhora que trimestralment ha d'elaborar la proposta d'ocupacions de difícil cobertura.
En la mateixa línia de fomentar la regularitat, l'Administració catalana ha de vetllar per evitar les situacions d'irregularitat sobrevinguda.
 - **Programa de seguiment del Pla de protecció internacional a Catalunya**
Fer el seguiment de les mesures del Pla de protecció internacional a Catalunya (Acord GOV 14/2014, DOGC núm. 6551), a través dels mecanismes que preveu el seu capítol 9.

II. Identificació-integració

Atès que el reagrupament familiar és l'origen de gran part de les entrades i entès aquest com un primer pas cap a la integració, l'Administració ha d'acompanyar les persones reagrupades en el seu tràmit i al llarg de tot el procés, d'acord amb les previsions de la Llei d'acollida.

Cal tenir present que, si bé el mot *integració* s'utilitza a Catalunya des de principis del segle xx, a hores d'ara cal incorporar-hi nous elements. El país, actualment, acull moltes formes de diversitat social i cultural. Els actuals processos vinculats amb les dinàmiques migratòries mostren una realitat complexa i rica en matisos: a la pròpia diversitat, ja inherent a la nostra societat, hi hem d'afegir d'altres fenòmens com la reemigració, la transnacionalitat, les filles i fills dels migrants, la protecció internacional, etcètera. Vivim en un context d'identitats múltiples i variables, on els elements d'identificació (religió, comunitat, nacionalitat...) també són diversos. La cultura pública comuna s'ha de bastir, doncs, en el marc d'un espai compartit de comunicació, convivència, reconeixement i participació, per tal que la nació catalana continuï sent el referent de tota la població que hi viu i hi treballa. Les bases d'aquesta cultura pública comuna són els valors democràtics als quals aspirem per tradició històrica, el respecte dels drets humans, i la importància concedida a la igualtat i al pluralisme.

A Catalunya un aspecte fonamental en el procés d'integració de les persones immigrades es concreta en l'aprenentatge de la llengua catalana i la castellana. Les polítiques implantades en aquest àmbit continuen vigents. Conèixer aquests idiomes representa un factor bàsic d'inserció social i laboral i per a la cohesió social. El català ha de seguir sent la llengua comuna, i cal seguir promovent-la com a eina de cohesió social. D'altra banda, Catalunya com a país també pot aprofitar l'avantatge que suposa tenir una societat en què els seus individus coneixen tantes llengües maternes com orígens diferents. Promoure el coneixement dels idiomes majoritaris de la immigració no és tant sols un element d'utilitat individual, sinó que ho és també per als qui s'encarreguen dels serveis públics, les gestions empresarials i comercials, i les relacions amb altres països.

El català, com a llengua pròpia de Catalunya, és una llengua d'oportunitats i ha de servir per a la interrelació de totes les persones que hi viuen.

Igualment és necessari impulsar actuacions que facilitin la familiarització de la població autòctona amb les llengües de la immigració.

Cal destacar les actuacions en l'àmbit educatiu ja que plantegen un dels grans reptes per assegurar una veritable igualtat d'oportunitats amb les persones immigrades i especialment amb els seus fills i filles: l'ascensor social ha de funcionar mínimament com ha passat en anteriors onades migratòries a Catalunya ja que és clau per assegurar un país cohesionat. No sols cal garantir l'accés al sistema educatiu sinó que cal promocionar l'èxit acadèmic dels joves com a vehicle de promoció individual i social. S'han de consolidar els plans educatius d'entorn com un projecte que dona respostes comunitàries als processos formatius i que proporciona continuïtat i coherència educativa a les diverses situacions i entorns que viu l'alumnat. I cal reforçar l'èxit d'aquestes actuacions amb d'altres de complementàries com la promoció del servei comunitari dins del marc curricular amb la finalitat que l'alumnat desenvolupi la seva competència social i el compromís cívic, alhora que s'arrela al territori. Cal també posar especial atenció en els programes educatius de reforç escolar adreçats a persones d'origen immigrant que per diverses circumstàncies es troben en situació de desigualtat, però que volen assolir nivells educatius superiors a través de programes de mentoria o tallers de reforç educatiu a càrrec d'alumnat universitari, reforç de català o programes d'acollida, entre d'altres.

Per donar resposta a les necessitats detectades en aquest àmbit, es preveu dur a terme els programes d'actuació següents:

- **Programa d'acompanyament i suport als reagrupats familiars**
Facilitar l'exercici del dret a viure en família amb les millors condicions, millorar l'accés al mercat laboral i donar coneixements bàsics de la societat d'acollida per dur a terme diverses actuacions centrades en el col·lectiu de persones reagrupades.
- **Programa per al desenvolupament dels serveis d'acollida**
Establir uns procediments i protocols comuns per a l'atenció i derivació de les persones usuàries dels serveis en correspondència amb la Llei d'acollida i el Reglament que la desplega. Dur a terme les diverses actuacions de suport perquè els ens locals prestin un servei d'acollida homogeni arreu del territori català.
- **Programa de col·laboració amb els ens locals i les entitats per a la gestió de la diversitat religiosa**
Donar suport als ens locals i a les entitats, ja siguin confessionals o no, que intervien en la gestió d'aquest àmbit, a fi de garantir la llibertat d'opció religiosa i el respecte a qualsevol expressió o pràctica religiosa, bo i fomentant el coneixement mutu i la convivència.
- **Programa per la promoció de la formació reglada i no reglada**
Facilitar l'accés universal a la formació a qualsevol edat i des de qualsevol àmbit formatiu, atesa la importància que té la formació al llarg de la vida com a eina de promoció social, i vinculat a l'aprenentatge de la llengua catalana.
- **Programa de coneixement de les llengües**
Mantenir a l'abast de les persones nouvingudes una formació mínima en català (d'acord amb les previsions de la Llei d'acollida i el Reglament de desplegament) i

una ajuda en la promoció de les iniciatives de la societat civil que tinguin per objectiu difondre el coneixement i l'ús de la parla catalana i de la resta dels idiomes oficials de Catalunya. Addicionalment, entre els descendents de famílies immigrades també s'han de promocionar les llengües d'origen dels progenitors. El PNI estableix el català com a llengua d'acollida i, com a tal, és un dels aspectes que més pot ajudar a avançar en el procés d'integració a la societat.

III. Convivència i cohesió social

Aquest apartat conté programes que, per la seva transversalitat, podrien estar inclosos en altres eixos o àmbits. El Pla els agrupa en programes i actuacions vinculats a l'espai públic i a l'espai compartit de ciutadania. S'entén el foment de la cohesió social i la convivència com un procés d'incorporació del conjunt de grups socials o culturals a la nostra societat des d'una perspectiva inclusiva, un procés que comporta un conjunt d'actituds i actuacions que posen l'accent en allò que ens fa més iguals que no pas diferents i que cerca valors compartits. Aquests valors són la base i el fonament de la convivència i impliquen per igual la ciutadania autòctona i la nouvinguda.

Alhora, però, existeix el risc que determinats sectors socials no acceptin aquesta diversitat o que percebin determinades demandes com a imposicions. Una societat moderna no pot permetre que hi hagi discriminació per raó d'origen, identitat de gènere, orientació sexual, creença religiosa o de qualsevol altre tipus. Per tant, la Generalitat ha d'assumir el compromís per no tolerar cap mostra de discriminació a la societat catalana.

No només s'ha de recuperar la memòria migratòria de Catalunya sinó que s'ha de donar visibilitat i protagonisme als nous catalans i catalanes d'origen immigrant per tal que puguin contribuir a la construcció del país. Cal també posar un gran èmfasi en la comunicació per tal que la societat d'acollida entengui els canvis estructurals que estem travessant i participi en l'esforç col·lectiu per mantenir la convivència. La lluita contra la discriminació, la prevenció dels discursos i actuacions de caire racista i xenòfob són fonamentals per a la convivència. Caldrà, en conseqüència, impulsar actuacions de sensibilització bidireccional sobre els valors de la igualtat d'oportunitats, la democràcia participativa, la llibertat d'opció religiosa i la igualtat de gènere.

Les administracions públiques han de garantir que no es barri l'accés als serveis públics oferts; alhora, han de vetllar per prestar uns serveis de qualitat adequats i adaptats a les necessitats de la ciutadania usuària. La situació actual ens porta a ser més eficients que mai amb els recursos disponibles i, per tant, pren importància el treball en xarxa, el treball compartit i la difusió de les bones pràctiques. Les administracions, tant la de la Generalitat com la dels ens locals, han de crear espais d'anàlisi, diagnosi i planificació conjunta de les polítiques i actuacions, implicant des de la participació democràtica i la corresponsabilitat no només dels professionals que treballen en l'àmbit de la immigració sinó també de la resta de la ciutadania.

La participació pública és entesa en sentit ampli, és a dir, no solament cal cercar la implicació de les persones immigrades en els espais més propers de la seva vida quotidiana, en les activitats laborals o en les associacions pròpies del col·lectiu, sinó que cal que participin en la presa de decisions del municipi i del barri i, evidentment, en la dimensió més estrictament política, que exerceixin el dret a vot quan la legislació ho permeti. Cal

fomentar totes aquelles activitats que suposin un intercanvi real entre les famílies i en els equipaments del municipi o barri com ara centres cívics, escoles, entitats de lleure, biblioteques, centres religiosos, associacions de veïns, de comerciants o de cultura popular i tradicional. I donar suport a programes de mediació intercultural entre les famílies d'origen divers que conviuen als barris. A més a més, s'han de donar suport a les entitats de barri i el teixit associatiu general (és a dir, associacions veïnals, associacions educatives i de lleure, sindicats, associacions patronals, etc.), per tal de facilitar les accions comunitàries en l'àmbit de la diversitat, amb l'objectiu de fomentar la participació de les persones nouvingudes i d'anar teixint relacions i ponts entre diferents orígens.

Per donar resposta a les necessitats detectades en aquest àmbit, es preveu dur a terme els programes d'actuació següents:

- **Programa de col·laboració entre administracions, entitats i professionals de l'àmbit migratori**

Evitar duplicitats i aconseguir una gestió més àgil entre les administracions local, la catalana i l'estatal. L'Administració catalana té una llarga experiència en la implantació i funcionament d'òrgans interns de coordinació (com per exemple la Comissió Interdepartamental d'Immigració), però s'ha d'estendre la coordinació a la resta d'administracions implicades. Alhora, s'han d'obrir espais de comunicació on els professionals que treballen en l'àmbit migratori, ja sigui en administracions o en entitats, comparteixin la seva experiència. Cal difondre el coneixement de bones pràctiques, ja siguin implantades al nostre territori o no, com a referents d'una gestió excel·lent de la diversitat. En el cas de l'àmbit educatiu, cal avançar en els programes de corresponsabilització educativa, com els plans educatius d'entorn o altres programes socioeducatius, amb la finalitat de promoure el treball i aprenentatge en xarxa entre els agents educatius diferents que operen en un mateix territori.

- **Programa de formació dels professionals en l'àmbit migratori**

Oferir a tots els professionals que hi intervenen les eines necessàries per fer front a la seva tasca diària, bo i facilitant que disposin d'informació de primera mà sobre les noves tendències migratòries, les polítiques a desenvolupar, els exemples d'èxit duts a terme en altres espais, etcètera. Cal remarcar que l'àmbit migratori és intrínsicament dinàmic i canviant.

- **Programa per a l'accés als serveis públics i l'atenció a les persones usuàries**

Garantir un accés igualitari a tota la ciutadania i evitar qualsevol entrebanc que s'hi oposi. L'atenció als usuaris es configura com la necessària adaptació dels serveis públics oferts a una ciutadania diversa però assegurant una única via d'entrada a tots els serveis, és a dir, evitar la prestació paral·lela d'una mateixa funció discriminant la ciutadania amb tipologies artificioses.

- **Programa de foment de la interrelació i el coneixement mutu**

Crear espais comuns compartits que permetin intensificar les afinitats tant en els espais de participació quotidiana, com serien les associacions de veïns, les associacions de pares i mares o les associacions de cultura popular i tradicional, com en la memòria col·lectiva, establint un passat però també un futur comuns i compartits per tota la ciutadania. El coneixement mutu i la interrelació són elements cabdals en la cohesió social.

- **Programa de lluita contra la discriminació**
Emprendre les accions necessàries per tal que la lluita contra el racisme i la xenofòbia, junt amb les accions de sensibilització sobre el fet migratori i en favor de la igualtat de tracte, reïxin, i es marginin de l'espai públic les opcions excloents.
- **Programa d'equitat de gènere**
Atendre la diversitat i vetllar per garantir l'aplicació del principi d'igualtat de dones i homes mitjançant l'aplicació de la transversalitat de la perspectiva de gènere en totes les actuacions d'aquest Pla i en totes les seves fases. La immigració conforma un mapa divers i plural, els homes i les dones, amb independència de l'orientació sexual, que constitueixen la població immigrada del nostre país, tenen projectes de vida diferents i desenvolupen la seva trajectòria de vida en condicions i situacions peculiars. L'equitat de gènere implica donar tracte diferencial a qui és diferent i tenir en compte la diversitat i la diferència d'experiències, expectatives i necessitats entre dones i homes.
- **Programa de participació en l'àmbit públic**
Afavorir la participació en l'àmbit públic enfortint les associacions i agrupacions pròpies de les persones immigrades o que treballen en l'àmbit migratori, i propiciar espais d'informació, formació i sensibilització destinats a tota la població. Tot i això cal no oblidar que s'ha d'aconseguir la presència normalitzada de les persones immigrades en qualsevol àmbit, i que troba el seu màxim en el dret de vot.
- **Programa d'informació i comunicació**
Cal dur a terme accions d'informació, formació i sensibilització, tant presencialment com en línia, amb propostes innovadores. Aquest Programa recull totes les iniciatives de la Generalitat vinculades a la comunicació com ara el Servei d'Informació Especialitzada en estrangeria o la web d'acollida.

IV. Infants i joves

En aquest apartat del Pla s'ha volgut tenir en compte de manera diferenciada el col·lectiu d'infants i joves procedents de la immigració –que sociològicament s'han anomenat *segones generacions*–, ja que representen a l'entorn d'un 16,5% dels infants entre 5 i 14 anys i un 25% dels joves entre 15 i 29 anys a Catalunya. Tot i això no són pas un col·lectiu homogeni sinó que s'hi distingeixen tres perfils clarament diferenciats: aquells que han nascut a Catalunya, els qui han arribat via reagrupament familiar, i aquells joves amb projecte migratori propi.

Excepte en el cas d'aquest darrer grup que ha decidit immigrar independentment de la família, a la resta se'ls vincula amb la immigració, malgrat que els únics protagonistes del projecte migratori són un o dos dels seus progenitors. Si anomenem aquest col·lectiu *fills i filles de la migració o segones generacions*, la migració deixa de ser una experiència vital passatgera d'uns pares per convertir-se en una «condició humana» d'aquests fills i filles. La vinculació dels infants i joves amb el fet migratori pot implicar en molts casos una categorització implícita i una certa estigmatització, assignant-los una etiqueta errònia que pot condicionar la seva identificació amb la societat d'acollida i que en molts casos coincideix amb la societat on han nascut.

Els programes i actuacions inclosos en aquest àmbit se centren principalment a bus-

car l'anivellament en la infància i la joventut independentment de l'origen familiar i de la nacionalitat. Es tenen en compte les dificultats, dèficits i necessitats específics pel que fa a l'educació, la salut, la legalitat, el món laboral i la participació ciutadana.

Es remarca la necessitat que les polítiques migratòries en relació amb el col·lectiu d'infants i joves se centrin a minimitzar les situacions d'exclusió social infantil i juvenil com a resultat de la seva vulnerabilitat individual i familiar. La pobresa, la irregularitat documental inicial o sobrevinguda i la vulnerabilitat no han de representar cap impediment per al progrés individual i familiar de ningú. Per tant, les intervencions han d'anar encaminades a «incidir en la manera com aquests infants i joves viuen ells mateixos la seva trajectòria migratòria i personal, i propiciar que Catalunya esdevingui casa seva, el seu país», com queda remarcat en el pròleg del Congrés Internacional Catalunya 2.0, els fills i filles de les migracions.⁹

Finalment, cal donar resposta a la situació de fracàs escolar que encara afecta aquest col·lectiu per damunt de la resta, amb una aposta clara pels plans d'entorn, en coordinació amb el món local i el Departament d'Ensenyament.

Per donar resposta a les necessitats detectades en aquest àmbit, es preveu dur a terme els programes d'actuació següents:

- **Programa per a l'atenció de les necessitats específiques dels infants i joves**
Assegurar l'autonomia individual i el desenvolupament de la ciutadania del futur, centrant els esforços en les peculiaritats i les necessitats derivades de la seva condició de pertànyer a famílies vulnerables, amb independència que els seus progenitors hagin dut a terme o no un projecte migratori, tant en l'àmbit educatiu, de salut o en qualsevol altre aspecte.
- **Programa per afavorir l'autonomia i participació dels joves**
Posar a l'abast d'infants i joves, com a subjectes actius, les eines necessàries per progressar en el seu desenvolupament individual com a ciutadans i per participar activament no sols en la determinació del seu propi futur sinó també en la construcció de la societat de la qual formen part.

V. Transició nacional

L'últim dels àmbits transversals suposa una novetat respecte del PNI, un tema transcendent en els temps recents en l'agenda política nacional: la possibilitat que la ciutadania decideixi sobre si Catalunya ha d'esdevenir un estat independent de l'Estat espanyol.

Els moviments migratoris no sols han donat força demogràfica al país i li han permès més creixement econòmic sinó que també han contribuït a reforçar la seva identitat nacional. Aquest nou repte és una oportunitat única per reforçar la cohesió social i afavorir que el màxim nombre de veïns i veïnes de Catalunya decideixin sobre el seu futur.

Davant el repte de fer un gran projecte de país cal posar a l'abast de tota la ciutadania els espais de participació necessaris per enfortir la cohesió social i tota la societat. Des de

⁹ *Congrés Internacional Catalunya 2.0, els fills i filles de les migracions*. Barcelona, 10, 11 i 12 de novembre de 2009.

l'època de la transició, Catalunya ha viscut diversos exemples de com les persones immigrades han format part de la ciutadania que volia recuperar les institucions polítiques o que reclamava drets socials. Tot i això, s'ha constatat que aquestes mostren un interès inferior al de les autòctones vers els assumptes de la política catalana. Per tant, es pretén dur a terme actuacions que fomentin la participació pública i política de les persones immigrades.

En el marc de la construcció d'estructures d'estat, caldrà impulsar debats oberts a les administracions, la societat civil i les organitzacions empresarials i sindicals per recollir propostes sobre els procediments d'estrangeria, la possible política migratòria i d'estrangeria, el model d'integració a seguir, els drets humans o la lluita contra el racisme i la xenofòbia.

Per donar resposta a les necessitats detectades en aquest àmbit, es preveu dur a terme el programa d'actuació següent:

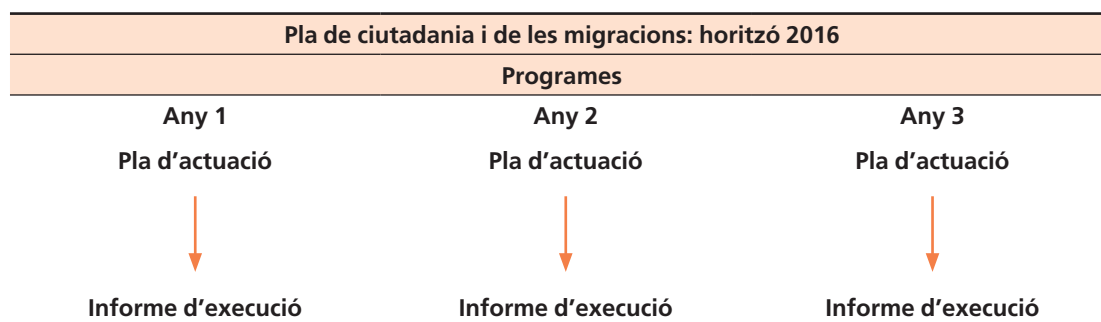
- **Programa de sensibilització i informació a la població immigrada per donar a conèixer el procés de transició nacional**

Despertar l'interès per part de les persones immigrades vers els assumptes de la política catalana i aconseguir que s'hi impliquin. A més, dur a terme debats oberts per recollir propostes sobre la possible política migratòria i d'estrangeria del possible nou estat, encloent-hi el model d'integració a seguir, la consolidació dels drets humans i la lluita contra el racisme i la xenofòbia.

3

Execució i avaluació

Els programes d'aquest Pla (cf. capítol 2.D), que són genèrics, es concreten en plans d'actuació anuals i en informes d'execució de cada pla d'actuació, també anuals. Els plans d'actuació s'aproven al principi de cada any, i consten d'un conjunt d'actuacions i el pressupost associat a cada actuació. Els informes d'execució s'elaboren al final de cada any, i donen compte del que s'ha executat tant en termes d'actuacions com de despesa. Aquests informes constitueixen l'eina essencial per a l'avaluació del Pla, que preveu l'article 23.1.c) de la Llei 10/2010, de 7 de maig. Els plans d'actuació i els informes d'execució se sotmeten a consulta de la Comissió Interdepartamental d'Immigració i de la Taula de Ciutadania i Immigració (respectivament, Decret 125/2001, de 15 de maig, i Decret 86/2008, de 15 d'abril).

A continuació, es detallen les línies d'actuació dins del Pla d'acció 2013 amb la despesa corresponent:

A. Pressupost per eixos i programes

Eix	Programa	Actuació	Departament	Pressupost
Total Pla d'actuació 2013				123.412.209,56
1. Gestió dels fluxos migratoris i accés al mercat de treball				33.539.437,68
1. Programa d'informació i orientació per a les persones interessades a emigrar				0,00
		Plataforma informativa única i coordinada del fet emigratori	DGI/EMO	0,00
2. Programa d'aprofundiment i seguiment a l'exterior				0,00
3. Programes de retorn				250.000,00
		Atenció i gestió de les sol·licituds del Pla d'ajuda al retorn	DGI	25.000,00
		Retorn voluntari de persones immigrades al país d'origen	DGI	225.000,00
		Pla de retorn amb incorporació a l'economia productiva del país d'origen	DGI	0,00
		Projecte «Retorn»	JUS-SP	0,00
		Vetllar, a través dels mecanismes interdepartamentals existents, perquè els projectes i les iniciatives de suport al retorn voluntari siguin coherents amb els principis i objectius de la política de cooperació al desenvolupament de la Generalitat	PRE-ACCD	0,00
4. Programa de gestió dels procediments d'estrangeria				10.858,00
		Autoritzacions inicials de feina	EMO-SGAI	0,00
		Gestió de la intervenció de la Generalitat en els processos d'accés a l'arrelament, renovació de residència temporal i reagrupament familiar i per a l'adquisició de la nacionalitat	DGI	10.858,00
5. Programa de col·laboració a la cooperació al desenvolupament				0,00
		Inici del treball d'incorporació de la dimensió de la coherència externa per al desenvolupament en l'elaboració dels convenis marc entre els departaments o organismes autònoms de la Generalitat de Catalunya	PRE-ACCD	0,00
		Consolidar el grup de treball de coherència de polítiques per al desenvolupament adscrit a la Comissió Interdepartamental de Cooperació al Desenvolupament	PRE-ACCD	0,00
		Continuar incorporant en els instruments de programació propis del Pla anual el seguiment a l'Estratègia de Codesenvolupament de la Generalitat de Catalunya	PRE-ACCD	0,00
		Impuls i participació de la DGCD-ACCD als espais de coordinació interdepartamentals en el marc del seguiment a l'Estratègia de Codesenvolupament i el PCM Horitzó 2016	PRE-ACCD	0,00
		Incorporació a l'Estratègia país Marroc de la dimensió de codesenvolupament d'acord amb els objectius de l'Estratègia de Codesenvolupament de la Generalitat de Catalunya	PRE-ACCD	0,00

Eix	Programa	Actuació	Departament	Pressupost
		Subscripció d'acords i convenis amb el FCCD o altres ens locals per donar suport a les actuacions de codesenvolupament	PRE-ACCD	0,00
6. Programa per dotar d'autonomia la població activa immigrada i facilitar-li l'ocupabilitat				33.148.616,68
		Reforç de la formació professional de primer nivell per a l'alumnat sense graduat d'ESO	ENS	672.000,00
		Beques per a estudis postobligatoris de l'alumnat en situació socioeconòmica desfavorida	ENS	6.771.156,00
		Orientació laboral	EMO-SOC ¹⁰	1.099.440,00
		Formació professional ocupacional	EMO-SOC	4.200.000,00
		Formació contínua: programes de formació adreçats a persones ocupades	EMO-SOC	2.549.462,37
		Accions de formació en català per a persones en atur inscrites com a demandants d'ocupació	EMO-SOC	34.872,12
		Pla inserjoves	EMO-SOC	1.510.092,17
		Programes adreçats a persones no perceptores de prestacions	EMO-SOC	3.248.280,00
		Programa de treball als barris	EMO-SOC	2.858.468,18
		Oportunitats d'ocupació per a col·lectius amb especials dificultats (CET, empreses d'inserció, itineraris d'orientació)	EMO-SOC	5.314.257,84
		Formació ocupacional en l'àmbit dels serveis penitenciaris	JUS-SP	53.000,00
		Inserció laboral en l'àmbit dels serveis penitenciaris	CIRE	4.600.000,00
		Servei de reconeixement professional de les persones d'origen estranger	DGI	53.988,00
		Promoció de la qualificació i especialització per a l'exercici de les funcions dels professionals de l'àmbit de l'acollida	DGI	0,00
		Assessorament jurídic gratuït mitjançant el suport a la xarxa d'oficines de les organitzacions sindicals	DGI	138.600,00
		Suport a l'acollida i inserció de la mà d'obra temporera	DGI	45.000,00
		Col·laboració per la millora dels sistemes de detecció de necessitats formatives	ENS-SOC	0,00
7. Programa per combatre la contractació irregular				0,00
		Establiment d'objectius en el Programa anual d'actuacions de la Inspecció de Treball de la Seguretat Social en matèria de discriminació en el treball i en l'accés a l'ocupació	EMO-DG Inspecció	0,00
		Elaboració trimestral en el si de la Comissió d'Immigració de la proposta de catàleg d'ocupacions de difícil cobertura	EMO-SOC	0,00
		Elaboració en el si de la Comissió d'Immigració de la proposta anual de gestió col·lectiva de contractacions en origen	EMO-SOC	0,00

10. Les xifres que fan referència a programes del SOC constitueixen un càlcul estimat en relació amb la proporció de persones estrangeres que han participat en aquests programes.

Eix	Programa	Actuació	Departament	Pressupost
8. Programa d'acompanyament i suport als reagrupats familiars				129.963,00
		Suport al procés de reagrupament familiar i acollida de les persones reagrupades	DGI	0,00
		Formació i capacitació per a la inserció laboral – PRT	DGI	129.963,00
9. Programa de seguiment del Pla de protecció internacional a Catalunya				0,00
		Pla de protecció internacional de persones sol·licitants d'asil	DGI	0,00
2. Adaptació dels serveis públics a una societat diversa				62.277.716,49
10. Programa per al desenvolupament dels serveis d'acollida				5.155.753,30
		Decret dels serveis d'acollida i de les funcions professionals de l'acollida i la integració	DGI	0,00
		Suport als ens locals en el desplegament del Servei de Primera Acollida	DGI	4.372.753,30
		Suport a les entitats que treballen en l'àmbit de l'acollida	DGI	739.000,00
		Acollida a l'entorn sanitari	SLT	0,00
		Organització de campanyes, estudis i altres accions de suport	CLT	44.000,00
11. Programa de col·laboració amb els ens locals i les entitats per a la gestió de la diversitat religiosa				12.721,95
		Formació per l'Administració local sobre la gestió de la diversitat religiosa a l'àmbit municipal	GRI-DGAR	3.448,50
		Formació sobre els drets de llibertat religiosa i la gestió de la diversitat religiosa a l'EAPC	GRI-DGAR	0,00
		Formació per a les comunitats religioses integrades majoritàriament per persones immigrades sobre l'associacionisme a Catalunya	GRI-DGAR	1.796,80
		Formació en llengua i cultura catalana dirigides a les comunitats religioses integrades majoritàriament per persones immigrades	GRI-DGAR-CLT	6.000,00
		Conveni amb el Departament de Justícia per l'assistència religiosa islàmica als centres penitenciaris	GRI-DGAR	1.050,00
		Difusió d'informació relativa a la normativa sanitària referent al sacrifici ritual islàmic (en especial pel que fa a la Festa del Sacrifici)	GRI-DGAR	426,65
12. Programa per a la promoció de la formació reglada i no reglada				24.008.041,00
		Reforç ordinari de les beques de menjador	ENS	10.200.000,00
		Tallers de suport a la tasca escolar (estudi assistit)	ENS	0,00
		Manteniment dels equips territorials d'assessors/ores LIC	ENS	3.461.858,00
		Adequació de la proposta formativa dels centres d'educació de persones adultes	ENS	10.346.183,00
		Servei comunitari de l'alumnat	ENS	0,00

Eix	Programa	Actuació	Departament	Pressupost
	13. Programa de col·laboració entre administracions, entitats i professionals de l'àmbit migratori			18.859,60
		Comissió Interdepartamental d'Immigració	DGI	0,00
		Impuls de les relacions bilaterals i multilaterals d'àmbit estatal	DGI	0,00
		Impuls de la relació amb l'Oficina d'Estrangeria de l'Estat a Catalunya	DGI	0,00
		Creació de la Comissió Mixta Generalitat - Ens Locals	DGI	0,00
		Xarxa d'experiències i bones pràctiques en la gestió migratòria	DGI	0,00
		Cofinançament de polítiques municipals d'atenció i integració de la població immigrada	TES-SHMU	0,00
		Seguiment de l'execució dels projectes Salut als Barris	SLT	17.859,60
		Comissió de Seguiment del Pacte Nacional per a la Immigració	DGI	0,00
		Adhesions al Pacte Nacional per a la Immigració	DGI	0,00
		Participació en el Grup de treball interdepartamental d'abordatge de la mutilació genital femenina	INT-DGAS	0,00
		Protocol per a la prevenció de les mutilacions genitals femenines	DGI-SLT	1.000,00
		Seguiment del protocol policial de prevenció i atenció de la mutilació genital femenina	INT-DGAS	0,00
		Taules territorials per a la prevenció de les mutilacions genitals femenines	DGI-SLT	0,00
		Grup de treball de coordinació interdepartamental en l'àmbit del tràfic il·legal de persones	INT-DGAS	0,00
		Seguiment del protocol policial per a la intervenció i actuació contra el tràfic i l'explotació sexual de dones i menors	INT-DGAS	0,00
		Seguiment del protocol policial de prevenció i atenció dels matrimonis forçats i anàlisis dels casos detectats al territori	INT-DGAS	0,00
	14. Programa de formació dels professionals en l'àmbit migratori			219.434,51
		Reforç de la formació específica: convivència i mediació, diversitat i multiculturalitat. Reforç dels cursos per a tutors d'aula d'acollida i per a coordinadors LIC de centre	ENS	109.740,00
		Oferta formativa per a professionals de l'àmbit migratori	DGI	3.500,00
		Plataforma Aula mestra	CLT	0,00
		Suport a la formació professionalitzadora	DGI	0,00
		Activitats de formació bàsica policial	INT-ISPC	25.101,70
		Activitats de formació per a la promoció dels cossos de policia	INT-ISPC	510,50
		Activitats de formació per a l'especialització dels cossos de policia	INT-ISPC	8.548,56
		Activitats de formació continuada per als cossos policials de Catalunya. Taller sobre convivència i seguretat en una societat culturalment diversa: treball de casos	INT-ISPC	64.473,42

Eix	Programa	Actuació	Departament	Pressupost
		Formació en matèria d'estrangeria dels professionals en l'àmbit de la justícia i serveis penitenciaris	JUS-SP	7.560,33
	15. Programa per a l'accés als serveis públics i l'atenció a les persones usuàries			32.862.906,13
		Servei CatSalut Respon 061	SLT	22.590,80
		Reforçar l'assistència lingüística als professionals de l'àmbit de la salut	SLT	236.374,71
		Suport a projectes d'entitats	SLT	2.500,00
		Programes de mediació i de cessió d'habitatge privat desocupat	TES-SHMU	901.103,94
		Xarxa d'habitatges d'inclusió social	TES-SHMU	700.000,00
		Prestacions per al pagament del lloguer i altres prestacions	TES-SHMU	20.901.386,00
		Accions de suport a famílies i persones en risc de perdre l'habitatge, Ofideute	TES-SHMU	0,00
		Donar suport als joves per al pagament del seu habitatge de lloguer	TES-SHMU	7.724.703,01
		Donar suport a les persones desnonades	TES-SHMU	631.800,00
		Habitatges del parc públic de la Generalitat lliurats a persones amb nacionalitat distinta a l'espanyola	TES-SHMU	0,00
		Servei de traducció per a les persones detingudes estrangeres	INT-DGP	1.627.853,92
		Reforç de la mediació intercultural en centres penitenciaris	JUS-SP	25.000,00
		Recurs residencial per a interns joves dels centres penitenciaris	JUS-SP	20.000,00
		Recurs residencial per a interns adults dels centres penitenciaris	JUS-SP	55.000,00
		Distribució de reflectors entre els treballadors i treballadores temporers	INT-SCT	0,00
		Reforç de col·leccions de biblioteques amb materials per a l'aprenentatge del català i temàtica de multiculturalitat	CLT	6.000,00
		Facilitar l'accés a la premsa internacional	CLT	8.593,75
	3. Integració en una cultura pública comuna			27.595.055,39
	16. Programa per a l'atenció de les necessitats específiques dels infants i joves			20.493.593,00
		Manteniment de les aules d'acollida	ENS	20.487.093,00
		Manteniment dels plans educatius d'entorn en 80 municipis	ENS	0,00
		Estendre les escoles de pares i mares als centres educatius	ENS	0,00
		Educació preventiva en termes afectius i sexuals	SLT	0,00
		Cursos de llengües d'origen en horari extraescolar per a tot l'alumnat	ENS	6.500,00
	17. Programa de coneixement de les llengües			3.405.920,00
		Plans d'acollida lingüística del CPNL: cursos de llengua catalana	CLT	1.700.000,00

Eix	Programa	Actuació	Departament	Pressupost
		Recursos lingüístics en línia	CLT	0,00
		Reforç de les accions en mitjans de comunicació d'immigrants	CLT	0,00
		Ajuts a iniciatives de la societat civil de foment del català (VxL, i activitats complementàries al programa)	CLT	19.450,00
		Cursos de català per a entitats i persones immigrades - CPNL	DGI-CLT	656.217,00
		Trobades d'acollida lingüística	CLT	950.000,00
		Suport a projectes de foment de l'ús del català impulsats per entitats de l'àmbit assistencial	CLT	24.600,00
		Suport a projectes de foment de l'ús del català impulsats per entitats de l'àmbit de la immigració	CLT	2.300,00
		Suport a projectes de foment de l'ús del català impulsats per entitats de foment de la llengua	CLT	6.800,00
		Elaboració de materials didàctics per facilitar l'aprenentatge inicial de la llengua	CLT	10.500,00
		Reforç de la formació en llengua catalana en el món laboral	CLT	0,00
		Manteniment i extensió del programa Voluntariat per la llengua	CLT	6.053,00
		Accions de difusió, màrqueting i reconeixement de bones pràctiques entorn a la Lectura Fàcil	CLT	30.000,00
		18. Programa de foment de la interrelació i el coneixement mutu		702.600,00
		Informe anual sobre la situació d'integració social dels immigrants, dels sol·licitants d'asil, dels refugiats, dels apàtrides i dels retornats	DGI	15.000,00
		Dia Internacional del Treballador Migrant - 18 de desembre	DGI	2.000,00
		Programa Paco Candel: Catalunya un sol poble. Diferents mirades migratòries i un sol fet	DGI-ENS-CLT	0,00
		Itinerari «Catalunya: una història per a tu»; taller «Crònica medieval: musulmans, jueus i cristians»	CLT	0,00
		Subvenció a les 5 cases de Música per contribuir a la normalització i potenciació de la música popular i moderna feta a Catalunya	CLT	275.000,00
		Contactes de la PG-ME amb entitats i associacions d'immigrants	INT-DGP	410.600,00
		19. Programa de lluita contra la discriminació		0,00
		Lluita contra el racisme i la xenofòbia - Estratègia antirumors	DGI	0,00
		Promoció d'actuacions en favor de la igualtat de tracte	DGI	0,00
		Seguiment i control de les declaracions, manifestacions o actuacions públiques que fan apologia del racisme i la xenofòbia	DGI	0,00
		20. Programa d'equitat de gènere		10.000,00
		Incorporar la transversalitat de la perspectiva de gènere en la implantació de les actuacions	BSF-ICD	0,00

Eix	Programa	Actuació	Departament	Pressupost
		Dotar els i les professionals d'eines metodològiques per aplicar la transversalització de gènere	BSF-ICD	0,00
		Donar suport a projectes de visibilització de les dones migrades i promoure'n l'apoderament	BSF-ICD	10.000,00
		Facilitar la detecció de la violència masclista entre les dones immigrades	BSF-ICD	0,00
		Programa d'alfabetització en català «Lletres per a tothom»	DGI	0,00
21. Programa de participació en l'àmbit públic				179.589,80
		Taula de Ciutadania i Immigració	DGI	0,00
		Renovació de les 16 vocalies d'entitats socials de la Comissió Permanent de la TCI	DGI	0,00
		Taules territorials de la Taula de Ciutadania i Immigració	DGI	0,00
		Grups de Treball de la Taula de Ciutadania i Immigració	DGI	0,00
		Grups de Treball per la millora de la LOEX i la seva posada en pràctica	DGI	0,00
		Suport i coneixement de les entitats d'origen immigrant	DGI	6.989,80
		Empoderament dels responsables associatius en la gestió de la diversitat	DGI	0,00
		Dia Mundial de la Poesia, distribució d'un opuscle amb un poema traduït a més de 20 llengües, i activitats on participen persones de diverses procedències	CLT	7.600,00
		«Veus paral·leles», recital actuació de poetes catalans i poetes d'altres països amb la participació de centres culturals establerts a Catalunya	CLT	15.000,00
		Organització de jornades i col·laboracions amb altres entitats	DGI	150.000,00
22. Programa d'informació i comunicació				185.661,40
		Elaboració de materials impresos (tríptics, opuscles, guies...)	DGI	1.365,00
		Servei d'informació especialitzada sobre la immigració - 012	DGI	114.296,40
		Assessorament jurídic a estrangers a través del Servei Jurídic del Centre d'Iniciatives per a la Reinserció (CIRE)	CIRE	52.000,00
		Manteniment de la web d'acollida	DGI	18.000,00
		Edició de butlletins electrònics	DGI	0,00
		Edició de la Col·lecció Ciutadania i Immigració	DGI	0,00
		Resposta i atenció a la ciutadania en les seves consultes, queixes i suggeriments	DGI	0,00
		Millora i manteniment del web de la Direcció General per a la Immigració	DGI	0,00
		La immigració en xifres	DGI	0,00

Eix	Programa	Actuació	Departament	Pressupost
		Manteniment i explotació de les bases de dades sobre el fet migratori a Catalunya	DGI	0,00
		Distribució de publicacions en català	DGI	0,00
		23. Programa per afavorir l'autonomia i la participació dels joves		2.617.691,19
		Formació - Escola Catalana de l'Esport	PRE-SGE	17.550,00
		Acollida de menors estrangers no acompanyats	BSF-DGAIA	1.044.422,44
		Servei d'acompanyament especialitzat a joves (SAEJ)	BSF-DGAIA	1.450.407,75
		Programa d'actuació integral adreçat a infants de procedència gitana romanesa arribats a Catalunya	BSF-DGAIA	72.336,00
		Projectes d'Interculturalitat i Territori	BSF-DGJ	15.000,00
		Subvencions a associacions juvenils relacionades amb el fet migratori	BSF-DGJ	17.975,00
		24. Programa de sensibilització i informació a la població immigrada per donar a conèixer el procés de transició nacional		0,00
		Organitzar trobades i accions específiques adreçades a persones immigrades i als seus col·lectius, organitzacions sindicals, gremis, associacions de veïns, entitats religioses i altres per transmetre i difondre la postura del Govern sobre el procés de transició nacional	DGI	0,00
		Impulsar la creació d'un grup de treball de transició nacional en el marc de la Taula de Ciutadania i Immigració, per tal de fer de forma estable el seguiment de les actuacions derivades del procés	DGI	0,00

B. Pressupost per departaments de la Generalitat

	Pressupost
Departament de la Presidència (PRE)	17.550,00
Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD)	0,00
Secretaria General de l'Esport (SGE)	17.550,00
Departament de Governació i Relacions Institucionals (GRI)	12.721,95
Direcció General d'Afers Religiosos (DGAR)	12.721,95
Departament d'Ensenyament (ENS)	52.054.530,00
Departament de Salut (SLT)	279.325,11
Departament d'Interior (INT)	2.137.088,10
Direcció General de la Policia (DGP)	2.038.453,92
Institut de Seguretat Pública de Catalunya (ISPC)	98.634,18
Direcció General d'Administració de Seguretat (DGAS)	0,00
Servei Català del Trànsit (SCT)	0,00
Departament de Territori i Sostenibilitat (TES)	30.858.992,95
Secretaria d'Habitatge i Millora Urbana (SHMU)	30.858.992,95
Departament de Cultura (CLT)	3.105.896,75
Departament de Benestar Social i Família (BSF)	9.318.671,69
Direcció General de Joventut (DGJ)	32.975,00
Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA)	2.567.166,19
Institut Català de les Dones (ICD)	10.000,00
Direcció General per a la Immigració (DGI)	6.708.530,50
Departament d'Empresa i Ocupació (EMO)	20.814.872,68
Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC)	0,00
Subdirecció General d'Autoritzacions Inicials de Treball (SGAIT)	0,00
Direcció General de la Inspecció de Treball (DG Inspecció)	0,00
Departament de Justícia (JUS)	4.812.560,33
Direcció General de Serveis Penitenciaris (SP)	160.560,33
CIRE - Centre d'Iniciatives per a la Reinserció	4.652.000,00
Pressupost total	123.412.209,56

Annexos

A. Matriu dels eixos del Pacte Nacional per a la Immigració

	Polítiques migratòries i context socioeconòmic	Identificació - Integració	Convivència i cohesió	Infants i joves	Transició nacional
EIX 1. Gestió dels fluxos migratoris i accés al mercat de treball	1. Informació i orientació 2. Seguiment 3. Retorn 4. Gestió d'estrangeria 5. Cooperació al desenvolupament 6. Autonomia i ocupabilitat 7. Foment de la igualtat	8. Acompanyament als reagrupats familiars 9. Protecció internacional			
EIX 2. Adaptació dels serveis públics a una societat diversa		10. Serveis d'acollida 11. Gestió de la diversitat religiosa 12. Formació reglada i no reglada	13. Col·laboració d'administracions i professionals 14. Formació en les migracions 15. Accés als serveis públics	16. Atenció necessitats específiques d'infants i joves	
EIX 3. Integració en una cultura pública comuna		17. Coneixement de les llengües	18. Foment de la interrelació 19. Lluita contra la discriminació 20. Equitat de gènere 21. Participació pública 22. Informació i comunicació	23. Autonomia i participació dels joves	24. Sensibilització i informació sobre la transició nacional

B. Procés d'elaboració i participació

Per elaborar el Pla de ciutadania i de les migracions actual es va dur a terme un procés participatiu que va involucrar 86 entitats i organitzacions que treballen en l'àmbit de la immigració, i que inclouen tant organitzacions empresarials i sindicals, com associacions, a més dels ens locals. En tots els àmbits transversals van participar els diferents departaments i organismes de la Generalitat que formen part de la Comissió Interdepartamental d'Immigració.

El procés s'inicià amb una sessió interna entre el personal de la Direcció General per a la Immigració (16 de maig de 2013), que recollí les primeres aportacions. Posteriorment (del 28 de maig al 28 de juny) continuà amb un procés participatiu obert. Hi foren definits els cinc àmbits transversals següents:

- Polítiques migratòries i context socioeconòmic. Per l'abast de la temàtica, es van crear dos subgrups: polítiques migratòries i emigració i context socioeconòmic.
- Identificació-integració.
- Convivència i cohesió social.
- Infants i joves.
- Transició nacional.

Per dinamitzar la discussió i poder recollir el màxim d'aportacions, els treballs van combinar el format presencial i el virtual. Així s'habilità un espai per a cadascun dels àmbits transversals a e-Catalunya, plataforma que permet el comentari de documents, discussions puntuals en els fòrums i intercanvi de propostes.

Es complementà el treball de les reunions presencials amb tres conferències d'experts rellevants. El sociòleg Salvador Cardús abordà les noves respostes al fet migratori (28 de maig); l'Honorable Sr. Andreu Mas-Colell, conseller d'Economia i Coneixement, se centrà en els reptes i oportunitats que suposa l'emigració per al jovent català (25 de juny), i finalment el polític Ferran Requejo reflexionà sobre l'avenir de Catalunya com a nació (28 de juny). En aquesta darrera sessió i com a cloenda del procés participatiu, s'exposaren les conclusions dels àmbits de treball transversals.

Conjuntament amb els departaments i organismes que tenen actuacions en l'àmbit d'immigració, hi van participar també entitats i altres organitzacions.

Entitats i organitzacions participants

Àmbit de polítiques migratòries

- Ajuntament de Barcelona
- Comissions Obreres (CCOO)
- Confederació Empresarial Comarcal de Terrassa (CECOT)
- Consell de les CCE - Europa
- Consell de les CCE - Oceania
- Diputació de Barcelona
- Federació Internacional d'Entitats Catalanes (FIEC)

- Foment del Treball Nacional
- IN3 de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC)
- Organització Internacional de les Migracions (OIM)
- Petita i Mitjana Empresa de Catalunya (PIMEC)
- Taula del Tercer Sector
- Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)

Àmbit de Context socioeconòmic

- Ajuntament de Barcelona
- Ajuntament de Sant Pere de Ribes
- Associació d'Ajuda Mútua d'Immigrants a Catalunya (AMIC-UGT)
- Càritas Diocesana de Barcelona
- Centre d'Estudis Demogràfics (CED), de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)
- Centre d'Informació per a Treballadors Estrangers (CITE-CCOO)
- Col·lectiu Maloka - Mujeres Pa'lante
- Comissions Obreres (CCOO)
- Confederació Empresarial Comarcal de Terrassa (CECOT)
- Federació de Colombians de Catalunya (FEDESCAT)
- Foment del Treball Nacional
- Fundació Servei Solidari
- Joves Agricultors i Ramaders de Catalunya (JARC)
- Petita i Mitjana Empresa de Catalunya (PIMEC)
- Unió de Pagesos (UP)

Àmbit d'identificació-Integració

- Ajuntament de Barcelona
- Ajuntament de Santa Perpètua de Mogoda
- Associació d'Ajuda Mútua d'Immigrants a Catalunya (AMIC-UGT)
- Càritas Diocesana de Barcelona
- Càritas Immigració Girona
- Centre d'Informació per a Treballadors Estrangers (CITE-CCOO)
- Centre d'Estudis i Documentació Internacionals a Barcelona (CIDOB)
- Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya
- Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat
- Confederació d'Associacions Veïnals de Catalunya (CONFAVC)
- Consell Comarcal del Pla de l'Estany
- Consorci d'Acció Social de la Garrotxa
- Creu Roja de Girona
- Foment del Treball Nacional
- Fundació ACSAR
- Fundació APIP
- Fundació SerGi
- Fundació Servei Solidari

- Petita i Mitjana Empresa de Catalunya (PIMEC)
- Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya
- Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)
- Universitat de Girona (UdG)
- Universitat Pompeu Fabra (UPF)

Àmbit de convivència i cohesió social

- Ajuntament de Barcelona
- Asociación Comisión Católica Española de Migración (ACCEM)
- Associació Cooperació Inserció Social i Interculturalitat (ACISI)
- Associació Sociocultural La Formiga
- Bayt Al-Thaqafa
- Càritas Diocesana de Barcelona
- Col·lectiu Maloka - Mujeres Pa'lante
- Comissions Obreres (CCOO)
- Federació d'Entitats Peruanes a Catalunya (FEPERCAT)
- Fundació La Caixa
- Fundació Servei Solidari

Àmbit d'infants i joves

- Ajuntament de Barcelona
- Ajuntament de Cunit
- Ajuntament de Gavà
- Ajuntament de Mollerussa
- Associació Cooperació Inserció Social i Interculturalitat (ACISI)
- Associació de Joves per la Igualtat i la Solidaritat
- Càritas Diocesana de Barcelona
- Consell Comarcal del Maresme
- Fundació Víncl

Àmbit de transició nacional

- Ajuntament de Barcelona
- Associació Punt d'Intercanvi
- AVALUEM
- Comissions Obreres (CCOO)
- Consultoria Instrategies
- Federació Internacional d'Entitats Catalanes (FIEC)
- Fundació Nous Catalans
- Fundació Paco Candel
- Interculturalitat i Convivència
- Òmnium Cultural
- Televisió de Catalunya i Mesa per la Diversitat en l'Audiovisual
- Unió General de Treballadors (UGT)